

Ang Ikaduha nga Libro sang mga Hari

Si Elias kag si Haring Ahazia

¹ Pagkatapos nga napatay si Ahab, nagrebelde ang Moab sa Israel.

² Isa ka adlaw, nahulog si Ahazia halin sa rehas-rehas sang ibabaw nga kuwarto sang iya palasyo sa Samaria, kag nabalda siya. Gani nagpadala siya sang mga mensahero sa pagpamangkot kay Baal Zebub, ang dios sang Ekron, kon bala maulian pa siya sa iya pagkabalda.

³ Karon, nagsiling ang anghel sang GINOO kay Elias nga taga-Tishbe nga sugataon niya ang mga mensahero sang hari sang Samaria kag ihambal ini sa ila: “Ngaa makadto kamo sa pagpamangkot kay Baal Zebub nga dios sang Ekron? Wala bala sang Dios sa Israel?”

⁴ Gani karon, *silinga ninyo si Ahazia nga amo ini ang ginasiling sang GINOOSA iya*, ‘Indi ka na makabangon sa imo ginahigdaan. Sigurado gid nga mapatay ka!’” Gani naglakat si Elias.

⁵ Ang mga mensahero nagbalik sa hari. Gani ginpamangkot sila sang hari, “Ngaa nagbalik kamo?”

⁶ Nagsabat sila, “May tawo nga nagsugata sa amon kag nagsiling siya nga magbalik kami sa imo kag ihambal sa imo ining ginsiling sang GINOO: ‘Ngaa nagpasugo ka sang mga tawo sa pagpamangkot kay Baal Zebub nga dios sang Ekron?’”

Wala bala sang Dios sa Israel? Gani indi ka na makabangon sa imo ginahigdaan. Sigurado gid nga mapatay ka!”

⁷ Nagpamangkot ang hari sa ila, “Ano ang hit-sura sang tawo nga nagsugata kag nagsiling sina sa inyo?”

⁸ Nagsabat sila, “Nagabaya siya sang bayo nga hinimo halin sa bulbol sang sapat kag nagapaha sang panit.” Nagsiling ang hari, “Si Elias ato nga taga-Tishbe.”

⁹ Dayon ginpakadto sang hari ang isa ka opisyal* kaupod ang 50 ka tawo *sa pagdakop kay Elias*. Pag-abot sang opisyal kay Elias, nga nagapungko sadto sa ibabaw sang bukid, nagsiling siya, “Alagad sang Dios, nagsiling ang hari nga magkadto ka sa iya.”

¹⁰ Nagsabat si Elias sa opisyal, “Kon alagad ako sang Dios, kabay pa nga may magaabot nga kalayo halin sa langit nga magsunog sa imo kag sa imo 50 ka tawo!” May nag-abot dayon nga kalayo kag ginsunog ang opisyal kag ang iya 50 ka tawo.

¹¹ Nagpadala liwat ang hari sang isa naman ka opisyal kaupod ang 50 ka tawo *sa pagdakop kay Elias*. Nagsiling ang opisyal kay Elias, “Alagad sang Dios, nagsiling ang hari nga magkadto ka gilayon sa iya!”

¹² Nagsabat si Elias, “Kon alagad ako sang Dios, kabay pa nga may magaabot nga kalayo halin sa langit nga magsunog sa imo kag sa imo 50 ka tawo!” May nag-abot dayon nga kalayo sang Dios

* **1:9** *opisyal*: ukon, kapitan. Amo man sa bersikulo 10, 11, 13.

halin sa langit kag ginsunog ang opisyal kag ang iya 50 ka tawo.

¹³ Nagpadala pa gid liwat ang hari sang ikatatlo nga opisyal kaupod ang 50 ka tawo. Pag-abot sang opisyal kay Elias nagluhod siya kay Elias *bilang pagtahod*, kag nagpakitluoy, “Alagad sang Dios, maluoy ka sa akon kag sa akon mga tawo. Indi kami pagpatya nga imo mga alagad.

¹⁴ Nahibaluan ko nga ginsunog sang kalayo nga halin sa langit ang duha ka nahauna nga opisyal kag ang tanan nila nga mga tawo. Pero kami ya kaluoyi!”

¹⁵ Nagsiling ang anghel sang GINOO kay Elias, “Upod ka sa iya, kag indi ka magkahadlok.” Gani nag-upod si Elias sa opisyal pakadto sa hari.

¹⁶ Pag-abot ni Elias sa hari nagsiling siya, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO: ‘Ngaa nagpadala ka sang mga mensahero sa pagpamangkot kay Baal Zebub nga dios sang Ekron? Wala bala sang Dios sa Israel nga imo mapamangkutan? Gani indi ka na makabangon sa imo ginahigdaan. Sigurado gid nga mapatay ka!’”

¹⁷ Gani napatay ang hari suno sa ginhambal sang GINOO paagi kay Elias. Tungod kay wala sing anak nga lalaki si Ahazia, si Joram[†]nga iya utod amo ang nagbulos sa iya bilang hari. Naghari si Joram sang ikaduha nga tuig sang paghari ni Jehoram nga anak ni Haring Jehoshafat sang Juda.

¹⁸ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Ahazia, kag ang iya mga ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

[†] **1:17** *Joram: ukon, Jehoram*

2

Gindala si Elias pa-Langit

¹ Sang tion nga kuhaon na sang GINOO si Elias pa-langit paagi sa isa ka buhawi, nagalakat si Elias kag si Elisha halin sa Gilgal.

² Nagsiling si Elias kay Elisha, “Diri ka lang, kay ginapakadto ako sang GINOO sa Betel.” Pero nagsiling si Elisha, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO kag sa imo nga indi gid ako magbulag sa imo.” Gani nagkadto sila sa Betel.

³ Karon, may grupo sang mga propeta didto sa Betel nga nagkadto kay Elisha kag nagpamangkot, “Nahibaluan mo bala nga kuhaon na sang GINOO subong nga adlaw ang imo agalon?” Nagsabat si Elisha, “Huo, nahibaluan ko, pero indi lang naton paghambalan ina.”

⁴ Dayon nagsiling si Elias kay Elisha, “Diri ka lang, kay ginapakadto ako sang GINOO sa Jerico.” Nagsabat si Elisha, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO kag sa imo nga indi gid ako magbulag sa imo.” Gani naglakat sila sa Jerico.

⁵ Karon, may grupo sang mga propeta didto sa Jerico nga nagpalapit kay Elisha kag nagpamangkot, “Nahibaluan mo bala nga kuhaon na sang GINOO subong nga adlaw ang imo agalon?” Nagsabat si Elisha, “Huo, nahibaluan ko, pero indi lang naton paghambalan ina.”

⁶ Dayon nagsiling si Elias kay Elisha, “Diri ka lang, kay ginapakadto ako sang GINOO sa *Suba sang Jordan*.” Nagsabat si Elisha, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO kag sa imo nga indi gid

ako magbulag sa imo.” Gani nagpadayon sila nga duha sa paglakat.

⁷ Karon, may 50 ka tawo nga miyembro sang grupo sang mga propeta nga nagtindog sa ulohan, nga nagaatubang sa lugar nga ginpunduhan ni Elias kag ni Elisha sa *may Suba sang Jordan*.

⁸ Ginhukas ni Elias ang iya pangtabon nga panapton kag ginlukot ini kag ginhampak sa tubig. Natunga dayon ang tubig, kag nagtabok sila nga duha sa mamala nga duta.

⁹ Pagkatabok nila, nagsiling si Elias kay Elisha, “Ano ang gusto mo nga himuon ko sa imo antes ako kuhaon sa imo?” Nagsabat si Elisha, “Gusto ko nga mapanubli sing doble ang imo gahom.”*

¹⁰ Nagsiling si Elias, “Mabudlay inang imo ginapangayo. Pero, mabaton mo ini kon makita mo ako nga ginakuha, pero kon indi, indi mo ini mabaton.”

¹¹ Samtang nagalakat sila nga nagaestoryahanay, gulpi lang nga may nag-abot nga karwahe nga kalayo nga ginaguyod sang mga kabayo nga kalayo. Nag-agi ini sa ila tunga kag nagseparar sa ila, kag gindala si Elias pa-langit paagi sa isa ka buhawi.

¹² Nakita ini ni Elisha kag nagsinggit siya, “Amay ko! Amay ko! Ang mga karwahe kag mga

* **2:9** *Gusto...imo gahom: Siguro ang buot silingon, gusto ni Elisha nga hatagan siya ni Elias sang gahom nga doble sang sa ginahatag niya sa iban nga mga propeta, para siya ang magabulos kay Elias bilang pangulo sang mga propeta.*

manugkarwahe sang Israel!”† Kag sang wala na niya makita si Elias, gin-gisi niya ang iya bayo hasta nga napihak sa *pagpakita sang iya pagpan-gasubo*.

13 Dayon ginpulot niya ang pangtabon nga panapton ni Elias nga nahulog, kag nagbalik siya sa higad sang *Suba sang Jordan* kag nagtindog didto.

14 Ginhampak niya ang tubig sang pangtabon nga panapton ni Elias kag nagsiling, “Diin na karon ang GINOO, ang Dios ni Elias?” Sang gin-himo niya ato, natunga ang tubig, kag nagtabok dayon siya.

15 Sang makita sang grupo sang mga propeta nga halin sa Jerico ang natabo, nagsiling sila, “Ang gahom ni Elias ara kay Elisha!” Gani ginsugata nila si Elisha kag nagluhod sila bilang *pagtahod* sa iya.

16 Nagsiling sila, “Sir, may kaupod kami nga 50 ka mabakod nga mga tawo. Kon gusto mo, ipapangita ta sa ila ang imo agalon. Basi bala gindala lang siya sang Espiritu sang GINOO sa isa ka bukid ukon sa isa ka pulopatag.” Nagsabat si Elisha, “Indi sila pagpalakta.”

17 Pero nagpamilit gid sila hasta nga nahuya na lang siya *magpangindi*. Gani nagsiling siya, “Sige, palakta ninyo sila.” Gani ginpalakat nila ang 50 ka tawo, kag sa sulod sang tatlo ka adlaw ginpangita nila si Elias pero wala gid nila siya makita.

† 2:12 Ang mga karwahe...sang Israel: Posible ang buot silingon, si Elias manugdependa sang Israel ukon wala sing mahimo ang dependa sang Israel kon wala siya.

18 Pagbalik nila kay Elisha, nga ara pa sa Jerico, nagsiling si Elisha sa ila, “Ti, indi bala nga nagsiling ako sa inyo nga indi kamo maglakat?”

Ang mga Milagro nga Ginhimo ni Elisha

19 Ang mga tawo sa banwa nagsiling kay Elisha, “Sir, nakita mo man nga maayo ang nahamtangan sang amon banwa. Pero indi maayo ang tubig, kag tungod sini ang mga tanom indi magtubo.”[‡]

20 Nagsiling si Elisha, “Dal-i ninyo ako sang bag-o nga yahong kag butangi sang asin.” Gani gindalan nila siya sini.

21 Naglakat dayon siya sa tuburan kag ginhaboy didto ang asin kag nagsiling, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO: ‘Gintinluan ko na ini nga tubig, kag indi na ini makapatay ukon makapauntat sa pagtubo sang tanom.’[§]”

22 Kag halin sadto, matinlo na ang tubig, suno sa ginsiling ni Elisha nga matabo.

23 Naghalin si Elisha sa Jerico kag nagkadto sa Betel. Samtang nagalakat siya sa dalan, may mga pamatan-on nga lalaki nga naghalin sa isa ka banwa kag naglango-lango sa iya. Nagsiling sila, “Kalbo, halin diri!”^{*} Kalbo, halin diri!”

24 Nagbalikid si Elisha kag gintulok niya ang mga pamatan-on kag ginpakamalaot sa ngalan sang GINOO. Dayon may duha ka babayi nga bear nga nagguwa halin sa kakahuyan kag ginus-ab ang 42 ka pamatan-on.

[‡] 2:19 ang mga tanom indi magtubo: ukon, ang mga nagabusong nagakahulugan § 2:21 makapauntat sa pagtubo sang tanom: ukon, makapahulog sa mga ginabusong

^{*} 2:23 halin diri: sa literal, magsaka ka

²⁵ Nagkadto dayon si Elisha sa Bukid sang Carmel, kag pagkatapos nagbalik siya sa Samaria.

3

Nag-inaway ang Israel kag ang Moab

¹ Nangin hari sang Israel si Joram nga anak ni Ahab sang ika-18 nga tuig sang paghari ni Jehoshafat sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Joram*, kag naghari siya sa sulod sang dose ka tuig.

² Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINO, pero indi pareho kalain sa ginhimo sang iya amay kag iloy. Ginpaguba niya ang handumanan nga bato nga ginpahimo sang iya amay bilang pagpadungog kay Baal.

³ Pero nagsunod siya sa mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel. Wala gid siya nagbiya sa sini nga mga sala.

⁴ Si Haring Mesha sang Moab nagasagod sang mga karnero, kag *tungod nga sakop sang Israel ang ila nasyon*, nagahatag siya *kada tuig* sa hari sang Israel sang 100,000 ka bataon nga mga karnero nga lalaki, kag mga bulbol sang 100,000 ka gulang nga mga karnero nga lalaki.

⁵ Pero pagkapatay ni Ahab, nagrebelde siya sa hari sang Israel.

⁶ Gani sadto nga tion, gintipon ni Joram ang bilog nga Israel kag nagguwa sila sa Samaria *sa pagsalakay sa Moab*.

⁷ Nagpadala siya sang sini nga mensahi kay Haring Jehoshafat sang Juda: “Nagrebelde sa akon ang hari sang Moab. Maupod ka bala sa akon sa

pagpakig-away sa ila?” Nagsabat si Jehoshafat, “Huo, handa ako nga mag-upod sa imo, kag handa ako nga ipagamit sa imo ang akon mga soldado kag mga kabayo.”

⁸ Nagpamangkot dayon si Jehoshafat, “Diin kita maagi kon magsalakay kita?” Nagsabat si Joram, “Sa kamingawan sang Edom.”

⁹ Gani naglakat ang hari sang Israel kag ang hari sang Juda, pati ang hari sang Edom. Pagkatapos sang pito ka adlaw nga paglakat, naubusan sang tubig ang mga soldado kag ang ila mga sapat.

¹⁰ Nagsiling ang hari sang Israel, “Kaluluoy gid kita nga tatlo ka hari! Gindala kita sang GINOO diri para itugyan lang sa *hari sang Moab*.”

¹¹ Pero nagpamangkot si Jehoshafat, “Wala bala kita sing upod nga propeta sang GINOO? Kon may ara, makapamangkot kita sa GINOO paagi sa iya kon ano ang aton himuon.” Nagsabat ang isa ka opisyal sang hari sang Israel, “Si Elisha nga anak ni Shafat ari diri. Kabulig siya sadto ni Elias.”

¹² Nagsiling si Jehoshafat, “Ti, makahambal ang GINOO paagi sa iya.” Gani nagkadto ang hari sang Israel, Juda, kag Edom kay Elisha.

¹³ Nagsiling si Elisha sa hari sang Israel, “Ano ang labot ko sa imo? Magkadto ka sa mga propeta sang imo amay kag iloy!” Nagsiling ang hari sang Israel, “Indi! Kay ang GINOO amo ang nagdala sa amon nga tatlo diri para itugyan lang sa *hari sang Moab*.”

¹⁴ Nagsiling si Elisha, “Nagasugid ako sing matuod sa presensya sang buhi kag Makagagahom nga GINOO, nga akon ginaalagad, nga indi

kuntani ako magsapak sa imo kon indi tungod sa akon pagtahod kay Haring Jehoshafat sang Juda.

¹⁵ Sige, dal-i ako diri sang tawo nga kahibalo magtukar sang arpa.”

Samtang ginatukar ang arpa, gin-gamhan sang GINOO si Elisha,

¹⁶ kag nagsiling siya, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO: ‘Ini nga ililigan mapuno sang tubig.

¹⁷ Bisan wala sing ulan ukon hangin, mapuno ini nga ililigan sang tubig, kag makainom kamo kag ang inyo mga kasapatan.

¹⁸ Mahapos lang ini nga butang para sa GINOO. Wala labot sina, ipapierdi pa niya sa inyo ang mga Moabnon.

¹⁹ Laglagon ninyo ang ila maayo nga mga banwa nga napalibutan sang mga pader. Panapson ninyo ang ila maayo nga mga kahoy, tabunan ang ila mga tuburan, kag panggub-on ang ila map-atubason nga mga uma paagi sa pagbutang sang mga bato.’”

²⁰ Pagkasunod nga aga, sang tion sang paghalad, nag-ilig ang tubig halin sa Edom, kag napuno sang tubig ang amo nga duta.

²¹ Karon, nabalitaan sang tanan nga Moabnon nga nagsalakay ang tatlo ka hari sa ila. Gani gin-tipon nila ang tanan nga makasarang sa pagpakig-away, pamatan-on man ukon tigulang, kag gin-paplastar sila sa border *sang Moab*.

²² Pagbangon nila pagkaaga, nakita nila ang tubig nga daw sa dugo kapula sang masilakan sang adlaw.

²³ Nagsiling sila, “Dugo ina! Sigurado nga nag-inaway ang tatlo ka hari kag nagpinatyanay. Gani

kuhaon ta ang ila mga pagkabutang!”

²⁴ Pero pag-abot sang mga Moabnon sa kampo sang mga Israelinhon, nagguwa ang mga Israelinhon kag ginsalakay sila hasta nga nagpalalagyo sila. Ginlagas nila sila hasta sa ila lugar kag ginpamatay sila.

²⁵ Ginpangguba nila ang mga banwa, kag ginhabuyan sang mga bato ang mapatubason nga mga uma hasta nga natabunan ini sang mga bato. Ginpangtabunan nila ang mga tuburan, kag ginpangtapas ang maayo nga mga kahoy. Sang ulihi ang Kir Hareset na lang ang nabilin, pero ginpalibutan pa gid nila ini sang ila mga soldado nga may mga labyog kag ginsalakay.

²⁶ Pagkakita sang hari sang Moab nga pierdi sila sa inaway, gindala niya ang 700 ka tawo nga may mga espada sa paglusot sa *mga soldado sang hari* sang Edom, pero napaslawan sila.

²⁷ Gani ginkuha niya ang kamagulangan niya nga anak nga amo kuntani ang magabulos sa iya bilang hari, kag ginhalad niya ini sa may pader bilang halad nga ginasunog. Tungod sini puwerte gid ang kaakig* kontra sa mga Israelinhon, gani ginpabay-an na lang nila ang hari sang Moab kag nagpuli sila sa ila nasyon.

4

Ang Lana sang Balo nga Babayi

¹ May isa ka balo nga babayi nga ang iya bana *nga napatay* miyembro sadto sang grupo sang

* **3:27** *puwerte gid ang kaakig*: Indi mapat-od sa Hebreo kon kay sin-o kaakig ang ginatumod diri.

mga propeta. Isa ka adlaw, nagpangayo siya sang bulig kay Elisha. Siling niya, “Patay na ang akon bana nga imo alagad kag nahibaluan mo nga nagatahod siya sa GINOO. Karon, ang tawo nga iya nautangan nag-abot para kuhaon ang amon duha ka anak nga lalaki para himuon nga ulipon *bilang bayad sa utang*.”

² Nagsiling si Elisha sa iya, “Ano ayhan ang mabulig ko sa imo? Sugiri ako, ano ang ara sa imo balay?” Nagsabat ang babayi, “Wala gid, sir, luwas lang sa diutay nga lana sa tibod.”

³ Nagsiling si Elisha, “Kadtui ang tanan mo nga kasilingan kag magpanghulam ka sang madamo nga suludlan.

⁴ Dayon magsulod kamo sang imo mga anak sa inyo balay kag siraduhi ninyo ang puwertahan. Ibubo ninyo sa tanan nga suludlan ang lana *nga ara sa tibod*. Pagkapuno sang kada suludlan, paina dayon.”

⁵ Gani ginhimo sang babayi ang ginsiling ni Elisha sa iya, kag nagpanirado sila sang iya mga anak sa ila balay. Dayon gindala sang iya mga anak ang mga suludlan sa iya, kag ginbutangan niya ini sang lana.

⁶ Sang napuno na ang tanan nga suludlan, nagsiling siya sa iya anak, “Hatagi pa ako sang suludlan.” Nagsabat ang iya anak, “Wala na sang suludlan.” Kag nag-untat dayon ang pag-ilig sang lana.

⁷ Nagkadto ang babayi kay *Elisha nga* alagad sang Dios kag ginsugiran niya siya sa natabo. Nagsiling si Elisha sa iya, “Lakat kag ibaligya ang lana kag bayari ang imo utang. May sobra ka pa

nga kuwarta nga mabilin nga sarang makabuhi sa imo kag sa imo mga anak.”

Si Elisha kag ang Babayi nga Taga-Shunem

⁸ Isa ka adlaw, nagkadto si Elisha sa Shunem. May manggaranon didto nga babayi nga nag-agda kay Elisha nga magkaon. Halin sadto, kon mag-agi si Elisha sa Shunem, nagahapit siya sa balay sang babayi kag magkaon.

⁹ Karon nagsiling ang babayi sa iya bana, “Nahibaluan ko nga ining tawo nga nagahapit diri permi sa aton isa ka balaan nga alagad sang Dios.

¹⁰ Himuan ta siya sang gamay nga kuwarta sa may atop, kag butangan ta sang katre, lamisa, bangko, kag suga, para kon magkadto siya diri sa aton puwede siya makatiner didto.”

¹¹ Isa ka adlaw, sang nagkadto si Elisha sa Shunem, nagsaka siya sa kuwarta kag nagpahuway didto.

¹² Ginsugo niya ang iya suluguon nga si Gehazi nga tawgon ang babayi. Gani gintawag ni Gehazi ang babayi, kag pag-abot sang babayi,

¹³ nagsiling si Elisha sa iya suluguon, “Pamangkuta siya kon ano ang aton mahimo para sa iya, sa iya maayo nga pag-atipan sa aton. Basi kon may ipapangabay siya sa aton sa hari ukon sa kumander sang mga soldado.” Nagsabat ang babayi, “*Indi na kinahanglan, kay maayo ang akon kahimtangan diri upod sa akon mga kasimanwa.*”

¹⁴ Nagpamangkot si Elisha kay Gehazi, “Ti, ano ang aton mahimo para sa iya?” Nagsabat si Gehazi, “Wala siya sing bata nga lalaki kag tigulang na ang iya bana.”

¹⁵ Nagsiling si Elisha, “Tawga siya liwat.” Gani gintawag siya ni Gehazi, kag nagtindog siya sa puwertahan.

¹⁶ Nagsiling si Elisha *sa iya*, “Sa amo man sini nga tion sa sunod nga tuig may ginakugos ka na nga bata nga lalaki.” Nagsabat ang babayi, “Indi ka magbutig sa akon, sir. Alagad ka sang Dios.”

¹⁷ Pero nagbusong matuod ang babayi, kag nagbata siya sing lalaki sa amo gid nga tion sang sunod nga tuig, suno sa ginsiling sa iya ni Elisha.

¹⁸ Isa ka adlaw, sang dako na ang bata, nagkadto siya sa iya amay nga ara sa uma nga nagaobra upod sa mga manug-ani.

¹⁹ Hinali lang nga nagsinggit siya sa iya amay, “Masakit ang ulo ko! Masakit ang ulo ko!” Nagsiling ang iya amay sa suluguon, “Dal-a siya sa iya iloy!”

²⁰ Gani gindala sang suluguon ang bata sa iya iloy, kag ginsabak niya siya. Pero pagkaudto napatay ang bata.

²¹ Gindala sang iloy ang bangkay sang iya anak sa kuwarta ni Elisha sa ibabaw, kag ginbutang sa katre. Dayon nagguwa siya sa kuwarta kag ginsira ang puwertahan.

²² Gintawag sang babayi ang iya bana kag ginsilingan, “Palihog, padal-i ako sang isa ka suluguon kag isa ka donkey para makadali-dali ako kadto sa alagad sang Dios, kag makabalik dayon.”

²³ Nagpamangkot ang iya bana, “Ngaa makadto ka gid subong nga indi man ini Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan ukon Adlaw nga Inugpahuway?” Nagsabat ang babayi, “Sige lang.”

²⁴ Gani ginbutangan niya sang pulungkuan ang donkey kag nagsiling sa iya suluguon, “Dali na! Kag indi pagpahinaya ang donkey kon indi ako magsiling sa imo.”

²⁵ Gani naglakat sila, kag nakaabot sila sa Bukid sang Carmel, nga sa diin ara ang alagad sang Dios. Pagkakita ni Elisha sa babayi sa unhan, nagsiling siya sa iya suluguon nga si Gehazi, “Tan-awa, ara ang babayi nga taga-Shunem!

²⁶ Dalagan kag sugataa siya kag pamangkuta kon kamusta siya, ang iya bana, kag ang iya anak.” Ginsugiran sang babayi si Gehazi nga maayo man ang tanan.

²⁷ Pero pag-abot niya kay Elisha sa bukid, *nagluhod siya kag gin-uyatan niya ang tiil ni Elisha*. Nagpalapit si Gehazi para itikwang siya palayo, pero nagsiling si Elisha, “Pabay-i lang siya! Kay ara siya sa kalisod, pero wala ginsugid sang GINOO sa akon kon ngaa.”

²⁸ Nagsiling ang babayi, “Sir, wala ako nagpan-gayo sa imo sang anak nga lalaki; *ikaw mismo ang nagsiling nga makabata pa ako*. Nagsiling pa gani ako sa imo nga indi mo ako pagpasaligon.”

²⁹ *Sang mareyalisar ni Elisha nga may natabo sa bata*, nagsiling siya kay Gehazi, “Magpreparar ka sa pagkadto *sa iya balay*. Dal-a ang akon sungkod kag magdalagan. Kon may masugata ka, indi ka na magpanamyaw, kag kon may magpanamyaw sa imo indi ka na magsabat. **Pag-abot mo*, ibutang

* **4:29** *Kon may masugata ka...magsabat*: Siguro amo ang sugo ni Elisha sa iya para magdali siya, nga indi na mag-usik sang panahon sa malawig nga pagpanamyaw ukon pagpakig-estorya.

dayon ang akon sungkod sa guya sang bata.”

³⁰ Pero nagsiling ang iloy sang bata *kay Elisha*, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO kag sa imo, nga indi gid ako magpuli kon indi ka mag-upod sa akon.” Gani naglakat si Elisha upod sa iya.

³¹ Nag-una si Gehazi kag ginbutang niya ang sungkod sa guya sang bata, pero wala gid nagtingog ukon naghulag ang bata. Gani nagbalik si Gehazi sa pagsugata kay Elisha kag nagsiling, “Wala gid mabuhi ang bata.”

³² Sang pag-abot ni Elisha sa balay, nakita niya *didto sa iya kuwarto* ang bata nga nagahamyang sa iya katre.

³³ Nagsulod siya kag ginsira ang puwertahan, kag nagpangamuyo sa GINOO.

³⁴ Dayon ginhap-an niya ang bata, nga ang iya baba sa baba sang bata, ang iya mata sa mata sang bata, kag ang iya kamot sa kamot sang bata. Samtang ginahap-an niya ang bata, amat-amat nga nag-init ang lawas sang bata.

³⁵ Nagtindog si Elisha, kag nagpakadto-pakari sa kuwarto. Dayon ginhap-an niya liwat ang bata. Nagpangatsi ang bata sing makapito ka beses, dayon ginmuklat niya ang iya mga mata.

³⁶ Gintawag ni Elisha si Gehazi kag ginsilingan, “Tawga ang iya iloy.” Gani gintawag niya siya. Pag-abot sang babayi nagsiling si Elisha sa iya, “Kuhaa ang imo bata.”

³⁷ Nagsulod ang babayi kag nagluhod sa tiilan ni Elisha *sa pagpasalamat†sa iya*. Dayon ginkuha niya ang iya bata kag gindala panaog.

† 4:37 *pagpasalamat*: ukon, *pagpadungog*

Ang Milagro sang Tion sang Tiggulutom

³⁸ Sang pagbalik ni Elisha sa Gilgal, may gutom didto. *Karon*, samtang nagapakig-estorya ang grupo sang mga propeta sa iya, nagsiling siya sa iya suluguon, “Isun-ad ang dako nga kolon kag magluto sang sopas para sa sini nga mga tawo.”

³⁹ Ang isa sa mga propeta nagkadto sa uma sa pagpangutan. Nakakita siya sang utan nga nagakabod lang didto, kag nagpanguha siya sang mga bunga sini nga sarang lang niya madala sa iya bayo. Pagpuli niya, ginpangkihad-kihad niya ini kag ginlakot sa ginaluto nga sopas, nga wala gani niya nahibaluan kon ano ato.

⁴⁰ *Pagkaluto sang sopas*, ginserbi dayon ini sa mga tawo. Pero sang nagkaon na sila, nagsinggit sila, “Alagad sang Dios, kalain gid sang iya sabor!”[‡] Kag indi nila ato makaon.

⁴¹ Nagsiling si Elisha, “Kuhai ako sang harina.” Ginbubo niya dayon ang harina sa kolon kag nagsiling *sa suluguon*, “Sige, iserbi na ini sa ila para makakaon sila.” Kag maayo na ang sabor sini.[§]

⁴² *Sang isa naman ka tion*, may isa ka tawo nga halin sa Baal Shalisha nga nagdala kay *Elisha*, nga alagad sang Dios, sang sako nga may unod nga 20 ka tinapay nga hinimo halin sa nahauna nga patubas sang barley, kag bag-o nga inani nga uyas. Nagsiling si Elisha, “Thatag ina sa grupo sang mga propeta^{*} para ila kaunon.”

[‡] **4:40** *kalain gid sang iya sabor: ukon, makahililo ini* **§ 4:41**
maayo na ang sabor sini: ukon, indi na ini makahililo *** 4:42** *sa*
grupo sang mga propeta: sa Hebreo, sa mga tawo

⁴³ Nagsiling ang iya kabulig, “Paano ko ini ma-paigo sa 100 ka tawo?” Nagsabat si Elisha, “Ihatag lang sa ila para makakaon sila. Kay nagsiling ang GINOO nga makakaon sila kag may mabilin pa.”

⁴⁴ Gani ginhatag ini sang suluguon sa mga propeta kag nagkaon sila, kag may nabilin pa, suno sa ginsiling sang GINOO.

5

Gin-ayo si Naaman sa Iya Balatian sa Panit

¹ Si Naaman nga kumander sang mga soldado sang Aram* ginatahod gid sang hari sang Aram, kay paagi sa iya ginpadaog sang GINOO ang Aram. Maayo siya nga soldado, pero may delikado siya nga balatian sa panit.†

² Sang nagsalakay ang mga soldado sang Aram sa Israel, may nabihag sila nga dalagita nga nan-gin suluguon sang asawa ni Naaman.

³ Isa ka adlaw, nagsiling ining dalagita sa iya ama, “Kon magpakigkita lang ang akon agalon *nga si Naaman* sa propeta nga didto sa Samaria, ayuhon gid niya siya sa iya balatian sa panit.”

⁴ Gani ginsugiran ni Naaman ang hari parte sa ginsiling sang dalagita nga halin sa Israel.

⁵ Nagsiling ang hari sang Aram, “Lakat, kag dal-on mo ang akon sulat sa hari sang Israel.” Gani naglakat si Naaman nga may dala nga *regalo nga*

* **5:1** *Aram*: ukon, Syria † **5:1** *delikado siya nga balatian sa panit*: sa iban nga mga translations, *aro*. Ang Hebreo nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13.

350 ka kilo nga pilak, 70 ka kilo nga bulawan kag napulo ka panid nga bayo.

⁶ Amo ini ang mensahi sang sulat nga gindala niya sa hari: “Ginapadala ko dira si Naaman nga akon alagad para ayuhon mo siya sa iya balatian sa panit.”

⁷ Pagkabasa sang hari sang Israel sang sulat, gin-gisi niya ang iya bayo *sa kalain sang buot* kag nagsiling, “Ngaa sa akon niya ginpadala ining tawo para ayuhon ang iya balatian sa panit? Ano ako, Dios? May gahom bala ako sa pagpatay kag sa pagbuhi? Nagapangita lang siya sang kabang-danan nga mag-away kami!”

⁸ Pagkahibalo ni Elisha, nga alagad sang Dios, sa natabo, nagpadala siya sang sini nga mensahi sa hari: “Ngaa gin-gisi mo ang imo bayo? Pakadtua diri sa akon ina nga tawo, kag mahibaluan niya nga may propeta sa Israel.”

⁹ Gani naglakat si Naaman upod sa iya mga kabayo kag karwahe kag nagpundo sa puwertahan sang balay ni Elisha.

¹⁰ Nagsugo si Elisha sang mensahero sa pagsiling kay Naaman nga magkadto siya sa *Suba sang Jordan* kag magpanghugas sang iya kaugalingon sing makapito ka beses, kag magaayo siya.

¹¹ Pero nangakig si Naaman kag naglakat nga nagakumod, “Abi ko sigurado gid nga magguwa siya kag mag-atubang sa akon. Nagpaabot ako nga magpanawag siya sa GINOO nga iya Dios kag magbayaw sang iya kamot sa ibabaw sang akon balatian sa panit kag ayuhon ako.

¹² Indi bala nga mas maayo ang mga suba sang Abana kag sang Farfar sa Damascus sang sa iban

nga mga suba diri sa Israel? Ngaa indi ako magpanghugas didto para mag-ayo ako?” Gani naglakat siya nga akig gid.

¹³ Pero nagpalapit ang iya mga suluguon sa iya kag nagsiling, “Sir, kon nagsugo ang propeta sa imo sa paghimo sang dako nga butang, indi bala nga himuon mo? Ti, ngaa indi mo paghimuon ang iya ginsiling nga magpanghugas ka para mag-ayo ka?”

¹⁴ Gani naglakat si Naaman sa *Suba sang Jordan* kag nagpanghugas sang iya kaugalingon sing makapito ka beses, suno sa ginsiling sang alagad sang Dios. Kag nag-ayo ang iya balatian kag naglimpyo ang iya panit pareho sa panit sang isa ka gamay nga bata.

¹⁵ Dayon nagbalik si Naaman kag ang iya mga kaupod sa alagad sang Dios. Nagtindog siya sa atubangan ni Elisha kag nagsiling, “Karon nahibaluan ko na nga wala sing iban nga Dios sa bilog nga kalibutan luwas sa Dios sang Israel. Gani palihog batuna ining regalo ko sa imo, sir.”

¹⁶ Nagsabat si Elisha, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO, nga akon ginaalagad, nga indi ako magbaton sang regalo.” Ginpilit siya ni Naaman nga batunon niya ang regalo, pero indi gid siya magbaton.

¹⁷ Nagsiling si Naaman, “Kon indi ka gid, sir, tuguti na lang ako nga kargahan ko ang akon duha ka kabayo[‡] sang duta nga halin diri, kag dal-

[‡] **5:17 kabayo:** Ang sapat nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga mule, kag kaanggid ini sa kabayo.

on ko sa amon. § Kay sugod subong indi na ako maghalad sang mga halad nga ginasunog kag sang iban pa nga mga halad sa iban nga dios kundi sa GINOO lang.

¹⁸ Pero kabay pa, sir, nga patawaron ako sang GINOO kon mag-upod ako sa akon hari sa templo sang dios nga si Rimmon para magsimba didto. Dapat lang nga himuon ko ini bilang isa ka opisyal nga ginasaligan sang hari. Pero kabay pa nga patawaron ako sang GINOO kon magluhod man ako didto.”

¹⁹ Nagsiling si Elisha, “Maayo lang nga paglakat.”

Pero indi pa gani malayo ang nalaktan ni Naaman,

²⁰ nagsiling si Gehazi *sa iya kaugalingon*, “Ginpalakat sang akon agalon si Naaman nga Arameanhon nga wala niya pagbatuna ang regalo nga dala niya. Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga lagson ko siya kag magkuha sang bisan ano sa iya.”

²¹ Gani dali-dali nga ginlagas ni Gehazi si Naaman. Pagkakita ni Naaman kay Gehazi nga nagadalagan pakadto sa iya, nagpanaog siya sa karwahe kag ginsugata siya. Nagpamangkot si Naaman, “May malain bala nga natabo?”

²² Nagsabat si Gehazi, “Wala man. Ginsugo lang ako sang akon agalon nga silingon ka nga may nag-abot bag-o lang gid nga duha ka bataon nga tawo nga miyembro sang grupo sang mga propeta, nga halin sa kabukiran sang Efraim. Kag

§ 5:17 Ginapatihan sang una nga ang isa ka dios dapat simbahon sa iya kaugalingon nga duta.

nagpangabay ang akon agalon nga hatagan mo sila sang 35 ka kilo nga pilak kag duha ka panid nga bayo.”

²³ Nagsiling si Naaman, “Huo, ari ang 70 ka kilo nga pilak.” Kag ginpilit pa siya ni Naaman nga batunon ato. Ginsulod ni Naaman ang pilak sa duha ka bag pati ang duha ka panid nga bayo, kag ginhatag ini sa iya duha ka suluguon nga amo ang magdala sini para kay Gehazi.

²⁴ Pag-abot ni Gehazi sa bukid, ginkuha niya sa mga suluguon ang duha ka bag kag ginpabalik sila. Dayon gindala niya ato sa balay kag gintago,

²⁵ kag nagpakita siya dayon kay Elisha. Nagpamangkot si Elisha sa iya, “Diin ka naghalin, Gehazi?” Nagsabat si Gehazi, “Wala ako sing may ginkadtuan.”

²⁶ Pero nagsiling si Elisha, “Wala ka bala kahibalo nga ang akon espiritu ato didto sang nagpanaog si Naaman sa iya karwahe sa pagsugata sa imo? Indi ini tion sa pagbaton sang kuwarta, bayo, talamnan sang olibo, talamnan sang ubas, kasapatan, kag mga ulipon nga lalaki kag babayi.

²⁷ Tungod nga ginhimo mo ini, ang balatian sa panit ni Naaman magasaylo sa imo kag sa imo mga kaliwat hasta san-o.” Paghalin ni Gehazi kay Elisha nagputi gid ang iya panit tungod sa balatian.

6

Naglutaw sa Tubig ang Ulo sang Wasay

¹ Isa ka tion, nagsiling kay Elisha ang grupo sang mga propeta, “Nakita mo mismo nga gamay ining lugar nga amon ginapakigkitaan sa imo.

² Gani makadto kita sa *Suba sang Jordan* nga sa diin may madamo nga kahoy. Mahimo kita didto sang lugar nga aton matipunan.” Nagsiling si Elisha, “Sige, lakat na kamo.”

³ Pero nagsiling ang isa sa ila, “Kon puwede, sir, mag-upod ka na lang sa amon.” Nagsabat siya, “O, sige.”

⁴ Gani nag-upod siya sa ila.

Nagkadto sila sa *Suba sang Jordan* kag nagpang-tapas sang mga kahoy.

⁵ Samtang ang isa sa ila nagatapas, nahulog ang ulo sang iya wasay sa tubig, gani nagsinggit siya, “Sir, ginhulam ko lang ato!”

⁶ Nagpamangkot si Elisha, “Diin dampi nahulog?” Gintudlo sang tawo kon diin dampi nahulog, kag dayon nag-utod si Elisha sang lipak kag ginhabay ini didto. Kag naglutaw ang ulo sang wasay.

⁷ Nagsiling si Elisha, “Kuhaa na.” Kag ginkuha sang tawo.

Ginpauntat ni Elisha ang Pagsalakay sang mga Arameanhon

⁸ Karon, nagpakig-away ang hari sang Aram sa Israel. Ginkonsulta niya ang iya mga opisyal kon diin sila nga mga lugar makampo.

⁹ Ginsilingan ni *Elisha*, nga alagad sang Dios, ang hari sang Israel, “Indi kamo makaagi sa sina nga lugar kay ara dira nagabantay ang mga Arameanhon.”

¹⁰ Gani nagpasugo ang hari sang Israel sa sina nga lugar nga ginsiling ni Elisha nga hambalon

ang mga pumuluyo didto nga mag-andam sila. Permi ini ginahimo ni Elisha.*

¹¹ Tungod sini nangakig gid ang hari sang Aram. Gani ginpatawag niya ang iya mga opisyal kag ginsilingan, “Sin-o sa inyo ang nagadampig sa hari sang Israel?”

¹² Nagsiling ang isa sang iya mga opisyal, “Wala gid sing bisan isa sa amon, Mahal nga Hari. Si Elisha nga propeta sa Israel amo ang nagasugid sa hari sang Israel sang tanan nga ginahambal mo bisan pa ang ginahambal mo sa imo kuwarto.”

¹³ Nagmando ang hari, “Lakat, pangitaa ninyo siya para makapadala ako sang mga tawo sa pagdakop sa iya.”

Sang ginsugiran ang hari nga si Elisha ara sa Dotan,

¹⁴ nagpadala siya didto sang madamo nga soldado nga nagasakay sa mga kabayo kag mga karwahe. Nakaabot sila sa Dotan sang gab-i kag ginpalibutan nila ini.

¹⁵ Pagkaaga, aga pa gid nagbugtaw ang suguon ni Elisha, kag nakita niya ang mga soldado nga nagasakay sa mga kabayo kag mga karwahe nga nagapalibot sa banwa. Nagsiling siya kay Elisha, “Sir, ano na lang ang aton himuon?”

¹⁶ Nagsabat si Elisha, “Indi ka magkahadlok. Mas madamo ang aton mga kaupod sang sa ila.”

¹⁷ Nagpangamuyo dayon si Elisha, “GINOO, buksi ang iya mga mata para makita niya.” Gin-

* **6:10** Ukon, *Gani ginpausisa sang hari sang Israel ang lugar nga ginsiling ni Elisha. Ginapaandaman permi ni Elisha ang hari sang Israel para permi siya magbantay sa amo nga lugar.*

buksan sang GINOO ang iya mga mata, kag nakita niya ang kabukiran sa palibot ni Elisha nga puno sang mga kabayo kag mga karwahe nga kalayo.

¹⁸ Samtang nagapakadto ang mga kaaway kay Elisha, nagpangamuyo siya, “GINOO, bulaga† ini nga mga tawo.” Gani ginbulag sila sang GINOO suno sa ginpangabay ni Elisha.

¹⁹ Nagsiling dayon si Elisha sa ila, “Indi ini amo ang dalan kag indi ini ang banwa *sang Dotan*. Sunod kamo sa akon kay dal-on ko kamo sa tawo nga inyo ginapangita.” Kag gindala sila ni Elisha sa Samaria.

²⁰ Pagsulod nila sa siyudad, nagpangamuyo si Elisha, “GINOO, buksi ang ila mga mata para makakita sila.” Ginbuksan sang GINOO ang ila mga mata, kag nakita nila nga didto na sila sa Samaria.

²¹ Pagkakita sang hari sang Israel sa ila, ginpamangkot niya si Elisha, “Ano sa imo, sir?‡ Pamatyon ko sila?”

²² Nagsabat si Elisha, “Indi sila pagpatya. Bisan gani ang mga bihag sa inaway wala ta ginap-atay. Hatagi sila sang pagkaon kag tubig para makakaon sila kag makainom, kag pagkatapos, pabalika sila sa ila hari.”§

²³ Gani nagpapunsyon ang hari para sa ila, kag pagkatapos ginpapuli niya sila sa ila hari. Kag wala na magsalakay ang mga Arameanhon sa duta sang Israel.

Ginpalibutan ang Samaria Para Salakayon

† **6:18** *bulaga*: siguro ang buot silingon, *patalanga* ‡ **6:21** *sir*: sa Hebreo, *amay ko* § **6:22** *hari*: sa Hebreo, *agalon*

²⁴ Pero sang ulihi gintipon ni Haring Ben Hadad sang Aram ang iya bilog nga mga soldado kag ginpalibutan ang Samaria.

²⁵ Tungod sini, puwerte ang gutom sa siyudad, hasta nga *nagmalahal ang balaklon*. Ang bili sang ulo sang donkey 80 ka bilog nga pilak, kag ang bili sang isa ka litse nga iti sang pating* lima ka bilog nga pilak.

²⁶ Isa ka tion, samtang nagaagi ang hari sang Israel sa ibabaw sang pader, may isa ka babayi nga nagsinggit sa iya, “Mahal nga Hari, buligi ako!”

²⁷ Nagsabat ang hari, “Kon indi magbulig ang GINOO sa imo ano ang akon mahimo? Wala na ako sing trigo ukon ilimnon nga mahatag sa imo.”

²⁸ Nagpamangkot dayon ang hari, “Ano bala ang problema mo?” Nagsabat ang babayi, “Ini nga babayi nagsiling sa akon nga kaunon namon ang akon bata sa isa ka adlaw kag sa sunod nga adlaw, ang iya naman nga bata.

²⁹ Gani ginluto namon ang akon bata kag ginkaon. Pagkasunod nga adlaw, ginsilingan ko siya nga ang iya naman bata ang amon kaunon, pero gintago niya ini.”

³⁰ Pagkabati sang hari sa ginsiling sang babayi, gin-gisi niya ang iya bayo *sa puwerte nga kasubo*. Kag samtang nagalakat siya sa ibabaw sang pader, nakita sang mga tawo nga nagasuksok siya sang sako nga nasampawan sang iya bayo *sa pagpakita sang iya pagpangasubo*.

* **6:25** *iti sang pating*: Posible ngalan ini sang isa ka klase sang liso nga ulutanon.

³¹ Nagsiling siya, “Kabay pa nga silutan ako sang Dios sing puwerte gid kon indi ko mapautdan sang ulo si Elisha nga anak ni Shafat subong nga adlaw!”

³² Karon, nagapungko si Elisha sa iya balay nga nagapakig-estorya sa mga manugdumala *sang Israel*. Nagsugo ang hari sang isa ka tawo nga mag-una sa iya *didto kay Elisha*. Pero antes mag-abot ang ginsugo sang hari, nagsiling si Elisha sa mga manugdumala, “Ang *aton hari nga* manugpatay nagpasugo sang tawo sa pag-utod sang akon ulo. Kon mag-abot na gani ang tawo siraduhi ninyo ang puwertahan kag indi siya pagpasudla. Ang *hari mismo nga* iya agalon nagasunod sa iya.”

³³ Samtang nagahambal pa si Elisha sa ila, nag-abot ang ginsugo sang hari. Kag nagsiling siya, “Ini nga katalagman nga nag-abot halin mismo sa GINOO. Ti ngaa mahulat pa ako nga magbulig siya?”

7

¹ Nagsabat si Elisha, “Pamatii ining ginasiling sang GINOO: ‘Sa amo sini nga oras buwas, ang bili sang tatlo ka gantang nga harina, isa lang ka bilog nga pilak, kag amo man ang bili sang anom ka gantang nga barley sa balaligyaan* sang Samaria.’”

² Nagsiling ang opisyal nga ginasaligan sang hari kay *Elisha*, nga alagad sang Dios, “Bisan pa gani ginapaulan sang GINOO,† indi gid

* **7:1** *balaligyaan*: sa Hebreo, *puwertahan* † **7:2** *ginapaulan sang GINOO*: sa literal, *ginabuksan sang GINOO ang mga bintang sang langit*

makapareho sina kabugana ang mga patubas.” Nagsabat si Elisha, “Makita mo nga matabo ini, pero indi ka makakaon sini.”

Nag-untat ang mga Arameanhon sa Pagsalakay

³ Karon, may apat ka tawo nga may delikado nga balatian sa panit[‡] nga nagapungko sa may puwertahan *sang siyudad*. Naghambalanay sila, “Ngaa magsagi kita tiner diri hasta mapatay kita?”

⁴ Kon magsulod kita sa siyudad mapatay kita didto sa gutom, kag kon magpungko lang kita diri, mapatay man kita gihapon. Gani makadto na lang kita sa kampo sang mga Arameanhon kag magsurender. Kon indi nila kita pag-anhon, maayo, pero kon patyon nila kita, bahala na.”

⁵ Gani pagkagab-i, nagkadto sila sa kampo sang mga Arameanhon. Pero pag-abot nila, wala sing tawo didto.

⁶ Kay ginpabati sang GINOO ang mga soldado sang Aram sang ginahod sang mga karwahe, mga kabayo, kag sang madamo nga soldado, gani naghunahuna ang mga Arameanhon nga gin-suhulan sang hari sang Israel ang hari sang mga Hithanon kag ang hari sang mga Egyptohanon sa pagsalakay sa ila.

⁷ Amo gani nga nagpalagyo sila sang gab-i kag ginpamayaan nila ang ila mga tolda, mga kabayo, kag mga donkey. Ginbayaan lang nila ang ila kampo kag nagpalalagyo sila para maluwas ang ila kaugalingon.

⁸ Pag-abot sa kampo sang mga tawo nga may balatian sa panit, gin-isa-isa nila sulod ang mga

[‡] **7:3** *delikado nga balatian sa panit*: Tan-awa ang footnote sa 5:1.

tolda. Sige ang ila kaon kag inom, kag panguha sang mga pilak, mga bulawan kag mga bayo. Kag ginpanago nila ini.

⁹ Sang ulihi naghambalanay sila, “Indi ini husto. Dapat kuntani ginbalita ta subong nga adlaw nga nagpalalagyo na ang mga kaaway, pero gintago-tago ta lang ini. Kon pabuwasan pa naton ang pagsugid sini, silutan gid kita. Dali, malakat kita subong kag ibalita naton ini sa palasyo sang hari.”

¹⁰ Gani nagbalik sila sa siyudad *sang Samaria* kag gintawag nila ang mga guwardya sang puwertahan sang siyudad kag ginsilingan, “Nagkadto kami sa kampo sang mga Arameanhon kag wala gid sing tawo didto, luwas lang sa mga kabayo kag mga donkey nga napanghigot. Kag ara pa ang mga pagkabutang sa mga tolda.”

¹¹ Ginsinggit sang mga guwardya ang ini nga balita sa mga tawo hasta nga nakaabot ini sa palasyo sang hari.

¹² Bisan madulom pa, nagbangon ang hari kag nagsiling sa iya mga opisyal, “Sugiran ko kamo kon ano ang ginaplano sang mga Arameanhon. Nahibaluan nila nga ginagutom kita, gani ginbayaan nila ang ila kampo kag nagpanago sa mga kabukiran. Kay nagahunahuna sila nga sigurado gid nga magguwa kita, kag dayon dakpon nila kita kag agawon ang siyudad.”

¹³ Nagsabat ang isa sang iya mga opisyal, “May lima pa kita ka kabayo nga nabilin, ngaa indi kita magpasugo sang pila ka tawo sa pag-usisa kon ano gid bala ang natabo? Bahala na kon patyon sila, total kon diri sila, mapatay man gihapon sila upod sa aton.”

¹⁴ Gani nagpreparar sila sang duha ka karwahe nga may mga kabayo, kag nagpadala ang hari sang mga tawo sa paghibalo kon ano gid ang natabo sa mga soldado sang Aram.

¹⁵ Nakaabot sila hasta sa *Suba sang Jordan*, kag nakita nila sa mga dalan ang mga bayo kag mga kagamitan nga ginpanghaboy sang mga Arameanhon sa ila nga dali-dali nga pagpalagyo. Nagbalik ang mga ginsugo kag ginbalita nila ini sa hari.

¹⁶ Dayon nagguwa ang mga tawo sa *siyudad* kag ginpanguha nila ang mga nagkalabilin sa kampo sang mga Arameanhon. Kag natabo matuod ang ginsiling sang GINOO nga ang bili sang tatlo ka gantang nga harina isa lang ka bilog nga pilak, kag amo man ang bili sang anom ka gantang nga barley.

¹⁷ Ang ginbutang sang hari *nga magkontrolar sa pagdinaguso sang mga tawo* sa puwertahan sang *siyudad* amo ang opisyal nga iya ginasaligan. Pero *natumba siya kag gintapak-tapak* sang mga tawo didto sa puwertahan, kag napatay siya suno sa ginsiling *ni Elisha nga alagad* sang Dios sang nagkadto ang hari kay Elisha.

¹⁸ Natabo man ang ginsiling sang alagad sang Dios sa hari, “Sa amo sini nga oras buwas, ang bili sang tatlo ka gantang nga harina, isa lang ka bilog nga pilak, kag amo man ang bili sang anom ka gantang nga barley sa balaligyaan§ sang Samaria.”

¹⁹ Nagsabat sadto ang opisyal sang hari, “Bisan

§ 7:18 *balaligyaan*: sa Hebreo, *puwertahan*

pa gani ginapaulan sang GINOO,* indi gid makapareho sina kabugana ang mga patubas.” Kag nagsiling si *Elisha*, nga alagad sang Dios, “Makita mo nga matabo ini, pero indi ka makakaon sini.”

²⁰ Kag natabo matuod ini sa opisyal, kay gintapak-tapak siya sang mga tawo nga *nagdinaguso* sa puwertahan sang *siyudad*, kag napatay siya.

8

Nagbalik ang Babayi nga Taga-Shunem

¹ Ginhambalan sadto ni Elisha ang babayi nga ang iya bata ginbuhi niya, “Dal-a ang imo pamilya kag mag-estar kamo sa iban nga lugar, kay nagsiling ang GINOO nga may gutom nga mag-abot sa Israel sa sulod sang pito ka tuig.”

² Gani ginsunod sang babayi ang ginsiling sa iya sang alagad sang Dios. Naglakat siya kag ang iya pamilya kag nag-estar sa duta sang mga Filistinhon sa sulod sang pito ka tuig.

³ Pagkatapos sang pito ka tuig, nagbalik siya sa Israel kag nagkadto siya sa hari sa pagpakitluoy nga buligan siya nga mabalik sa iya ang iya balay kag duta.

⁴ *Samtang nagapasulod siya*, nagapakighambal ang hari kay Gehazi nga suluguon ni Elisha. Nagsiling ang hari, “Sugiri ako sang tanan nga makatilingala nga mga butang nga ginhimo ni Elisha.”

⁵ Kag samtang nagasugid si Gehazi sa hari kon paano ginbuhi ni Elisha ang bata nga napatay,

* **7:19** Tan-awa ang footnote sa 7:2.

nagpalapit sa hari ang iloy sang bata kag nagpak-itluoy nga buligan siya nga mabalik sa iya ang iya balay kag duta. Nagsiling si Gehazi, “Mahal nga Hari, amo ini ang babayi kag amo ini ang iya bata nga ginbuhi ni Elisha.”

⁶ Ginpamangkot sang hari ang babayi parte sadto, kag ginsugiran siya sang babayi. Gani nag-patawag ang hari sang isa ka opisyal sa pagbulig sa babayi. Nagsiling siya sa opisyal, “Buligi siya nga mabalik sa iya ang tanan nga iya ginapanag-iyahan, pati ang tanan nga kita sang iya uma halin sang paghalin niya hasta sang pagbalik niya.”

Ginpatay ni Hazael si Ben Hadad

⁷ Karon, nagkadto si Elisha sa Damascus, *ang kapital sang Aram*, nga sa diin nagamasakit si Haring Ben Hadad sang Aram.* Sang ginsugiran ang hari nga ara ang alagad sang Dios,

⁸ nagsiling siya kay Hazael, “Magdala ka sang regalo kag sugataa ang alagad sang Dios. Kag silinga siya nga pamangkuton niya ang GINOO kon bala magaayo pa ako sa akon sakit.”

⁹ Gani ginpakargahan ni Hazael ang 40 ka camel sang pinakamaayo nga mga produkto sang Damascus kag gindala ini kay Elisha bilang regalo. Pag-abot niya kay Elisha, nagsiling siya, “Ginsugo ako sang imo alagad† nga si Haring Ben Hadad sang Aram, nga pamangkuton ka kon magaayo pa bala siya sa iya sakit.”

¹⁰ Nagsabat si Elisha, “Pauli ka kag silingon mo siya nga sigurado gid nga magaayo siya, pero

* **8:7** *Aram: ukon, Syria* † **8:9** *alagad: sa Hebreo, anak*

nagpahayag ang GINOO sa akon nga mapatay gid siya.”

¹¹ Gintulok niya dayon si Hazael nga wala sing pulupamisok hasta nga nahuya ini. Kag naghibi si Elisha.

¹² Ginpamangkot siya ni Hazael, “Sir, ngaa nagahibi ka?” Nagsabat siya, “Tungod nahibaluan ko ang malain nga pagahimuon mo sa mga Israelinhon. Pagasunugon mo ang ila napaderan nga mga banwa, pamasyon mo ang ila mga pamatan-on sa inaway, dugmukon mo ang ila magagmay nga mga bata, kag pagaririan mo ang tiyan sang ila nagabulusong nga mga babayi.”

¹³ Nagsabat si Hazael, “Sir, paano ko ina mahimo? Wala ako sing ikasarang sa paghimo sina.”[‡] Nagsabat si Elisha, “Ginpahayag sang GINOO sa akon nga mangin hari ka sang Aram.”

¹⁴ Nagbalik si Hazael sa iya agalon *nga si Ben Hadad*, kag ginpamangkot siya ni Ben Hadad, “Ti, ano ang ginsiling ni Elisha sa imo?” Nagsabat si Hazael, “Nagsiling siya sa akon nga sigurado gid nga magaayo ka.”

¹⁵ Pero pagkasunod nga adlaw, nagkuha si Hazael sang madamol nga tela kag gintusmog ini sa tubig kag ginhaklap sa nawong sang hari hasta nga napatay ini. Kag si Hazael ang nagbulos bilang hari.

*Ang Paghari ni Jehoram sa Juda
(2 Cro. 21:4-20)*

[‡] **8:13** *Wala ako...sina: sa literal, pareho lang ako sa isa ka ido*

¹⁶ Nangin hari sang Juda si Jehoram nga anak ni Jehoshafat sang ikalima nga tuig sang paghari ni Joram, nga anak ni Ahab, sa Israel.

¹⁷ Nagaedad si Jehoram sing 32 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang walo ka tuig.

¹⁸ Nagsunod siya sa pagginawi sang mga hari sang Israel, pareho sa ginhimo sang panimalay ni Ahab, kay ang iya napangasawa anak ni Ahab. Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO.

¹⁹ Pero tungod kay David, wala paglaglaga sang GINOO ang Juda, kay nagpromisa siya kay David nga hasta san-o indi madulaan si David sang kaliwat nga magahari. §

²⁰ Sang panahon sang paghari ni Jehoram, nagrebelde ang Edom sa Juda, kag nagpili sila sang ila kaugalingon nga hari.

²¹ Gani nagkadto si Jehoram sa Zair dala ang tanan niya nga mga karwahe. Ginlibutan siya kag ang mga kumander sang iya mga karwahe sang mga Edomnon. Pero pagkagab-i, ginsalakay nila ang mga Edomnon, kag nakalusot sila kag naka-palagyo. Dayon nagpalauli ang iya mga soldado.

²² Hasta subong nagarebelde pa ang Edom sa Juda. Sa amo man sadto nga tion, nagrebelde man ang Libna.

²³ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoram, kag ang tanan nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

§ 8:19 *nagpromisa...magahari*: sa literal, *nagpromisa ang GINOO nga hatagan niya si David kag ang iya mga kaliwat sang suga hasta san-o*

²⁴ Sang napatay si Jehoram, ginlubong siya upod sa iya mga katigulangan sa Banwa ni David. Kag si Ahazia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Ahazia sa Juda

(2 Cro. 22:1-6)

²⁵ Nangin hari sang Juda si Ahazia nga anak ni Jehoram sang ikadose nga tuig sang paghari ni Joram, nga anak ni Ahab, sa Israel.

²⁶ Nagaedad si Ahazia sang 22 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar*; kag naghari siya sa sulod sang isa ka tuig. Ang iya iloy amo si Atalia nga apo ni Haring Omri sang Israel.

²⁷ Nagsunod siya sa pagginawi sang pamilya ni Ahab. Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO pareho sang ginhimo sang pamilya ni Ahab, kay nagpangasawa siya sa isa sang mga miyembro sang pamilya ni Ahab.

²⁸⁻²⁹ Nag-upod si Ahazia kay Joram nga anak ni Ahab sa pagpakig-away kay Haring Hazael sang Aram. Nag-inaway sila sa Ramot Gilead, kag napilasan si Joram. Gani nagpuli si Haring Joram sa Jezreel sa pagpaayo sang iya mga pilas. Kag sang didto siya, nagbisita sa iya si Haring Ahazia sang Juda.

9

Ginhimo si Jehu nga Hari sang Israel

¹ Ginpatawag ni Elisha ang isa ka miyembro sang grupo sang mga propeta kag ginsilingan, “Magpreparar ka sa pagkadto sa Ramot Gilead, kag dal-a ining tibod sang lana.

² Pag-abot mo didto, pangitaon mo dayon si Jehu nga anak ni Jehoshafat kag apo ni Nimshi. Kuhaon mo siya sa iya mga kaupod kag dal-on sa isa ka pribado nga kuwarto.

³ Dayon kuhaon mo ang lana kag bubuan mo ang iya ulo kag magsiling, ‘Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Ginpili ko ikaw nga hari sang Israel.’ Dayon magdali-dali ka guwa kag magdalagan.”

⁴ Gani nagkadto ang bataon nga propeta sa Ramot Gilead.

⁵ Pag-abot niya didto, nakita niya ang mga opisyal sang mga soldado nga nagapulungko. Nagsiling siya, “May mensahi ako para sa imo, sir.” Nagpamangkot si Jehu, “Para kay sin-o sa amon?” Nagsabat ang tawo, “Para sa imo, sir.”

⁶ Nagtindog dayon si Jehu kag nagsulod sa balay. Ginbubuan siya dayon sang propeta sang lana sa ulo, kag ginsilingan, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: ‘Ginpili ko ikaw nga hari sang akon katawhan nga Israel.

⁷ Laglagon mo ang panimalay ni Ahab nga imo agalon, para mabalusan ko si Jezebel sa iya nga pagpamatay sa akon mga alagad nga mga propeta kag sa iban ko pa nga mga alagad.

⁸ Malaglag ang bilog nga panimalay ni Ahab. Pamatyon ko ang tanan nga miyembro sang iya panimalay nga mga lalaki, ulipon man ukon indi.

⁹ Himuon ko sa panimalay ni Ahab ang akon ginhimo sa panimalay ni Jeroboam nga anak ni Nebat, kag sa panimalay ni Baasha nga anak ni Ahia.

¹⁰ Kon parte kay Jezebel, pagakaunon siya sang mga ido didto sa duta sang Jezreel, kag wala sing

may maglubong sa iya.’” Nagguwa dayon ang propeta kag nagdalagan.

¹¹ Pagbalik ni Jehu sa iya mga kaupod nga mga opisyal, ang isa sa ila nagpamangkot sa iya, “Ti, kamusta? Ngaa nagkadto sa imo atong buang-buang nga tawo?” Nagsabat si Jehu, “Nahibaluan naman ninyo kon sin-o siya kag kon ano ang iya mga ginahambal.”

¹² Nagsabat sila, “Indi ka magbutig sa amon. Sugiri kami *kon ano gid ang iya ginsiling*.” Nagsiling si Jehu, “Ginsilingan niya ako parte sa ginahambal sang GINOO nga ginpili niya ako nga hari sang Israel.”

¹³ Ginhukas gilayon sang mga opisyal ang ila mga pangtabon nga panapton kag ginhumlad sa hagdanan nga ginatindugan ni Jehu. Ginpatunog dayon nila ang budyong kag nagsinggit, “Si Jehu na ang hari!”

Ginpatay ni Jehu si Joram kag si Ahazia

¹⁴ Nagplano dayon si Jehu nga anak ni Jehoshafat kag apo ni Nimshi kontra kay Joram. (Sini nga tion, ginadepensahan ni Joram kag sang mga taga-Israel ang Ramot Gilead kontra kay Haring Hazael sang Aram.

¹⁵ Pero napilasan si Joram sa pagpakig-away nila sa mga Arameanhon, gani nagpuli siya sa Jezreel sa pagpaayo sang iya mga pilas.) Nagsiling si Jehu *sa iya kapareho nga mga opisyal*, “Kon gusto ninyo ako nga mangin hari, indi ninyo pagtuguti nga may makaguwa sa sini nga banwa. Kay basi may magkadto sa Jezreel kag magpanugid didto *nga ginhimo ninyo ako nga hari*.”

¹⁶ Nagsakay dayon si Jehu sa iya karwahe kag nagkadto sa Jezreel, nga sa diin nagapahuway si Joram. Didto man si Haring Ahazia sang Juda, kay nagbisita siya kay Joram.

¹⁷ Karon, nakita sang guwardya sa tore sang Jezreel si Jehu nga nagapadulong kaupod ang iya mga soldado, gani nagsinggit siya, “May nagapadulong nga mga soldado!” Nagsabat si Joram, “Magpadala ka sang manugkabayo sa pagsugata sa ila sa paghibalo kon bala maayo ang ila tuyo sa pagkadto diri.”

¹⁸ Gani naglakat ang isa ka manugkabayo sa pagsugata kay Jehu, kag nagsiling siya, “Gusto sang hari nga mahibalan kon bala maayo ang inyo tuyo sa pagkadto diri.” Nagsabat si Jehu, “Ano ang imo labot? Magsunod ka sa akon!”

Nagsinggit ang guwardya *sa hari*, “Nakaabot na sa ila ang manugkabayo nga ginsugo mo, pero wala siya magbalik.”

¹⁹ Gani nagpadala naman ang hari sang isa ka manugkabayo. Pag-abot niya sa ila nagsiling siya, “Gusto sang hari nga mahibalan kon bala maayo ang inyo tuyo sa pagkadto diri.” Nagsabat si Jehu, “Ano ang imo labot? Magsunod ka sa akon!”

²⁰ Nagsinggit liwat ang guwardya *sa hari*, “Nakaabot na sa ila ang ikaduha nga manugkabayo nga ginsugo mo, pero wala man siya magbalik! Kag ang *pangulo sang mga soldado* puwerte kadasig magpadalagan, pareho kay Jehu!”

²¹ Nagmando si Joram, “Ipreparar ninyo ang akon karwahe.” Kag sang napreparar na, naglakat si Haring Joram sang Israel kag si

Haring Ahazia sang Juda sa pagsugata kay Jehu. Nagasakay sila sa ila taga ka karwahe. Kag nasugat-an nila si Jehu sa duta ni Nabot nga taga-Jezreel.

²² Pagkakita ni Joram kay Jehu, ginpamangkot niya siya, “Maayo bala ang imo tuyo sa pagkadto diri, Jehu?” Nagsabat si Jehu, “Paano nga mangin maayo kon may ara gihapon sang pagbinabaylan kag pagsimba sa mga dios-dios nga ginumpisahan sang imo iloy nga si Jezebel?”

²³ Ginpaliso dayon ni Joram ang iya kabayo kag ginpadalagan sing madasig. Nagsinggit siya kay Ahazia, “Nagtraidor si *Jehu sa akon!*”

²⁴ Ginkuha ni Jehu ang iya pana kag ginpana si Joram sa likod. Naglapos ang pana sa iya tagipusuon, kag nalup-og siya sa iya karwahe.

²⁵ Nagsiling si Jehu kay Bidkar nga iya opisyal, “Kuhaa ang bangkay ni Joram, kag ihaboy sa uma ni Nabot nga taga-Jezreel. Nadumduman mo bala sang nagasakay kita nga duha sa likod dampi ni Ahab nga iya amay? Naghambal ang GINOO sang sini nga mensahi kontra sa iya:

²⁶ ‘Nakita ko kahapon ang imo pagpatay kay Nabot kag sa iya mga anak. Kag nagapromisa ako nga balusan ko gid ikaw diri mismo sa uma ni Nabot. *Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.*’ Gani kuhaa siya kag ihaboy sa uma ni Nabot suno sa ginsiling sang GINOO.”

²⁷ Pagkakita ni Haring Ahazia sang Juda sa natabo, nagpalagyo siya pakadto sa Bet Hagan. Ginlagas siya ni Jehu nga nagasinggit, “Patya man

ninyo siya!” Gani ginpana nila siya* sa iya karwahe sa dalan nga pakadto sa Gur, malapit sa Ibleam. Nakapalagyo siya *nga pilason* hasta sa Megido, pero napatay siya didto.

²⁸ Ginkuha sang iya mga alagad ang iya bangkay kag ginkarga sa karwahe pakadto sa Jerusalem. Ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa Banwa ni David.

²⁹ Nangin hari sang Juda si Ahazia sang ikaonse nga tuig sang paghari ni Joram, nga anak ni Ahab, sa Israel.

Ginpatay si Jezebel

³⁰ Nagkadto dayon si Jehu sa Jezreel. Pagkahibalo sini ni Jezebel, nagpaguwapa siya kag nagtan-aw sa may bintana sang *palasyo*.

³¹ Pagsulod ni Jehu sa puwertahan *sang palasyo*, nagsiling si Jezebel sa iya, “Ikaw nga pareho kay Zimri nga manugpatay sang iya agalon, maayo bala ang imo tuyo sa pagkadto diri?”

³² Nagtangla si Jehu sa bintana kag nagpamangkot, “May ara bala dira sa ibabaw nga dampig sa akon?” May duha dayon ukon tatlo ka opisyal nga nagtamwa sa iya sa bintana.

³³ Nagsiling si Jehu *sa ila*, “Ihulog ninyo siya!” Gani ginhulog nila si Jezebel. Kag ang iban niya nga dugo nag-asik sa pader kag sa mga kabayo, kag gintapak-tapak siya sang mga kabayo ni Jehu.

³⁴ Nagsulod dayon si Jehu *sa palasyo* kag nagkaon kag nag-inom. Pagkatapos nagsiling siya, “Kuhaa ninyo inang ginpakamalaot nga

* **9:27** *Gani ginpana nila siya:* Wala ini sa Hebreo, pero ara sa iban nga dumaan nga mga teksto.

babayi kag ilubong, kay anak man siya sang hari.”

³⁵ Pero sang kuhaon na nila ang iya bangkay para ilubong, wala na sing may nabilin sa iya, luwas lang sa iya bagol, mga tiil, kag mga kamot.

³⁶ Gani nagbalik sila kag ginsugiran si Jehu. Nagsiling si Jehu, “Amo ini ang ginsiling sang GINOO paagi sa iya alagad nga si Elias nga taga-Tishbe: ‘Sa isa ka duta sang Jezreel, kan-on sang mga ido ang unod ni Jezebel.

³⁷ Ang iya lawas magalalapta didto pareho sa ipot kag wala sing may makakilala sa iya.’”

10

Ginpamatay ang Panimalay ni Ahab

¹ May 70 ka kaliwat* si Ahab sa Samaria. Gani nagpadala didto sang sulat si Jehu sa mga opisyal sang siyudad,† sa mga manugdumala, kag sa mga manug-atipan sang mga kaliwat ni Ahab. Amo ini ang iya nga sulat:

² “Kamo ang gintugyanan sa mga kaliwat ni Haring Ahab, kag sa mga karwahe, sa mga kabayo, sa napaderan nga siyudad, kag sa mga armas.

³ Gani pagkabaton ninyo sini nga sulat, magpili kamo sang bagay gid nga mangin hari halin sa mga kaliwat ni Haring Ahab, kag magpakig-away kamo sa amon sa pagdependa sa pamilya ni Haring Ahab.”

* **10:1** kaliwat: ukon, mga anak † **10:1** siyudad: Amo ini sa iban nga mga Griego nga teksto. Sa Hebreo, *Jezreel*.

⁴ Pero hinadlukan gid sila kag nagsiling, “Kon ang duha gani ka hari wala makadaog sa iya, kita pa ayhan?”

⁵ Gani ang administrador sang palasyo, ang gobernador sang siyudad, ang mga manugdumala, kag ang mga manug-atipan *sang mga kaliwat ni Haring Ahab* nagsulat kay Jehu. Amo ini ang ila nga surat: “Mga alagad mo kami, kag himuon namon ang tanan nga isugo mo. Indi kami magpili sang lain nga hari; himua ang maayo para sa imo.”

⁶ Nagbalos sa ila si Jehu sang sini nga surat: “Kon dampig kamo sa akon kag handa sa pagsunod sa akon, pang-utdi ninyo sang ulo ang mga kaliwat ni Ahab kag dal-a ninyo buwas sa akon ang ila mga ulo diri sa Jezreel, sa amo man sini nga oras.”

Karon, ang 70 ka kaliwat ni Haring Ahab ginaatipan sang mga dungganon nga mga tawo sang siyudad sang Samaria halin sang bata pa sila.

⁷ Pag-abot sang surat *ni Jehu*, ginkuha sang sini nga mga tawo ang 70 ka kaliwat sang hari kag ginpatay. Dayon ginsulod nila ang mga ulo sini sa mga basket kag ginpadala kay Jehu sa Jezreel.

⁸ Pag-abot sang nagdala sini, ginsugiran niya si Jehu, “Ginpadala nila ang mga ulo sang mga kaliwat sang hari.” Nagmando dayon si Jehu, “Tumpuka ini sa duha ka tumpok dira sa puwertahan sang banwa, kag pabay-i lang dira hasta sa aga.”

⁹ Pagkaaga, nagguwa si Jehu kag nagtindog sa atubangan sang mga tawo kag nagsiling, “Wala kamo sing sala. Ako ang nagplano kontra sa akon agalon kag nagpatay sa iya. Pero sin-o ang nagpatay sini sa ila tanan?”

¹⁰ Sa sini mareyalisar ninyo nga ang tanan nga ginsiling sang GINOO kontra sa panimalay ni Ahab matuman gid. Gintuman sang GINOO ang iya ginsiling paagi kay Elias nga iya alagad.”

¹¹ Dayon ginpamatay ni Jehu ang tanan nga paryente ni Ahab sa Jezreel, pati ang iya mga opisyal, mga abyan, kag ang iya mga pari. Wala gid sing may nabilin sa ila nga buhi.

¹² Naglakat dayon si Jehu pakadto sa Samaria. Kag samtang nagalakat siya sa dalan, sa lugar nga ginatawag Tilipunan sang mga Manugbantay sang Karnero,

¹³ nakita niya ang mga paryente ni Haring Ahazia sang Juda. Nagpamangkot siya, “Sin-o kamo?” Nagsabat sila, “Mga paryente kami ni Ahazia kag naglakat kami para magpangamusta sa mga kaliwat ni Haring *Ahab* kag ni Rayna *Jezebel*.”

¹⁴ Nagsugo dayon si Jehu *sa iya mga tinawo*, “Dal-a sila nga buhi.” Gani gindala nila sila nga buhi sa isa ka bubon sa Bet Eked, kag ginpamatay nila sila—42 sila tanan. Wala gid sing may ginbiling nga buhi si Jehu sa ila.

¹⁵ Paghalin ni Jehu didto, nakita niya si Jehonadab nga anak ni Recab nga nagapadulong sa pagsugata sa iya. Ginkumusta siya ni Jehu kag ginpamangkot, “Dampig ka bala sa akon, subong nga ako dampig sa imo?” Nagsabat si Jehonadab, “Huo.” Nagsiling dayon si Jehu, “Kon amo, idaho sa akon ang imo kamot.” Gindaho ni Jehonadab ang iya kamot kag ginpasaka siya ni Jehu sa iya karwahe.

¹⁶ Nagsiling si Jehu, “Upod ka sa akon para

makita mo ang akon katutom sa GINOO.” Gani nagsakay si Jehonadab upod sa iya.

¹⁷ Pag-abot ni Jehu sa Samaria ginpamatay niya ang tanan nga nabilin sa pamilya ni Ahab, suno sa ginsiling sang GINOO paagi kay Elias.

Ginpamatay ang mga Nagaalagad kay Baal

¹⁸ Gintipon dayon ni Jehu ang tanan nga tawo kag ginsilingan, “Indi masyado matutom si Ahab sa iya nga pag-alagad kay Baal. Pero ako ya, ipakita ko nga matutom gid ako sa pag-alagad sa iya.

¹⁹ Gani pakadtua ninyo diri sa akon ang tanan nga propeta kag pari ni Baal, kag ang tanan nga nagaalagad sa iya. Kinahanglan nga ara gid sila tanan, kay magahalad ako sang dako nga halad para kay Baal. Ang indi magkadto ipapatay ko.” Pero nagapakuno-kuno lang si Jehu para mapamatay niya ang mga nagaalagad kay Baal.

²⁰ Nagsiling si Jehu, “Maghiwat kita sang pinasahi nga pagtilipon para sa kadungganan ni Baal.” Gani ginpahibalo ini sa mga tawo.

²¹ Ginpatawag ni Jehu sa bilog nga Israel ang tanan nga nagaalagad kay Baal, kag nagkadto gid ang kada isa sa ila. Nagsulod sila tanan sa templo ni Baal, kag napuno ang templo.

²² Ginhambalan ni Jehu ang nagaatipan sang mga bayo nga pangsimba, “Ipasuksok ang mga bayo sa tanan nga nagaalagad kay Baal.” Gani gintuman niya ini.

²³ Dayon nagsulod si Jehu kag si Jehonadab nga anak ni Recab sa templo ni Baal. Nagsiling si Jehu sa mga nagaalagad kay Baal, “Siguraduha ninyo

nga wala sing may nakaimpon sa inyo nga mga tawo nga nagaalagad sa GINOO. Dapat kamo lang nga nagaalagad kay Baal ang ari diri.”

²⁴ Kag didto sa sulod *sang templo*, naghalad sila sang mga halad nga ginasunog kag sang iban pa nga mga halad. Nagbutang na nga daan si Jehu sang 80 ka tawo sa guwa *sang templo* kag nagsiling sa ila, “Gintugyan ko sila sa inyo para patyon ninyo. Ang bisan sin-o sa inyo nga magpabaya nga makapalagyo ang bisan isa sa ila, patyon ko.”

²⁵ Pagkatapos ni Jehu halad sang mga halad nga ginasunog, ginmanduan niya ang mga guwardya kag mga opisyal, “Sulod kamo kag pamatya ninyo sila! Indi ninyo pagpabay-i nga may makapalagyo sa ila!” Gani ginpamatay nila sila paagi sa espada kag ginpanghaboy ang ila mga bangkay sa guwa. Dayon nagsulod sila sa pinakasulod nga parte sang templo ni Baal

²⁶ kag ginkuha nila didto ang handumanan nga bato kag gindala sa guwa, kag ginsunog.

²⁷ Pagkatapos nga naguba nila ang handumanan nga bato ni Baal, ginwasak nila ang templo ni Baal, kag ginhimo ini sang mga tawo nga palamus-unan hasta subong.

²⁸ Sa sini nga paagi, gindula ni Jehu ang pagsimba kay Baal sa Israel.

²⁹ Pero ginsunod gihapon niya ang mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel. Ini amo ang pagsimba sa bulawan nga mga baka sa Betel kag sa Dan.

³⁰ Nagsiling ang GINOO kay Jehu, “Maayo ang imo ginhimo sa akon panulok; ginsunod mo ang

gusto ko nga matabo sa panimalay ni Ahab. Tungod sa imo ginhimo, paharion ko ang imo mga kaliwat hasta sa ikaapat nga henerasyon.”

³¹ Pero wala magtuman si Jehu sa kasuguan sang GINOO, ang Dios sang Israel, sa bug-os niya nga tagipusuon. Sa baylo, ginsunod niya ang mga sala ni Jeroboam, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

³² Sa sina nga tion, amat-amat nga ginapagamay sang GINOO ang teritoryo sang Israel. Naagaw ni *Haring Hazael* ang mga lugar sang Israel

³³ sa east sang *Suba sang Jordan*: ang bilog nga Gilead, ang Bashan, kag ang mga lugar sa north sang banwa sang Aroer nga malapit sa Arnon nga ililigan sang tubig. Ini nga mga lugar amo ang ginaestaran anay sang tribo ni Gad, ni Reuben, kag ni Manase.

³⁴ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehu, kag ang iya bantog nga mga binuhatan kag ang tanan niya nga ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

³⁵ Sang napatay si Jehu, ginlubong siya sa Samaria. Kag si Jehoahaz nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

³⁶ Naghari si Jehu sa Israel didto sa Samaria sa sulod sang 28 ka tuig.

11

Si Atalia kag si Joash
(2 Cro. 22:10-23:15)

¹ Sang pagkahibalo* ni Atalia nga patay na ang iya anak *nga si Haring Ahazia sang Juda*, nagdesisyon siya nga pamatyon niya ang tanan nga miyembro sang pamilya sang hari.

² Pero ginluwas ni Jehosheba ang anak ni *Haring Ahazia* nga si Joash sang palatyon na siya kag ang iban pa nga mga anak sang hari. Ining si Jehosheba utod ni Ahazia kag anak nga babayi ni Haring Jehoram. Gintago niya si Joash kag ang iya yaya sa isa ka kuwarto *sa templo*, gani wala siya napatay.

³ Sa sulod sang anom ka tuig, didto nagpanago sa templo sang GINOO si Joash kag ang iya yaya samtang si Atalia ang nagagahom bilang rayna sa Juda.

⁴ Sang ikapito nga tuig, ginpatawag *sang pari nga si Jehoyada* ang mga kumander sang ginatos nga mga soldado nga mga badigard sang hari kag mga guwardya sang palasyo sa pagkadto sa templo sang GINOO. Naghimo siya sang kasugtanan sa ila kag ginpasumpa niya sila didto sa templo sang GINOO. Pagkatapos ginpakita niya sa ila ang anak sang hari.

⁵ Nagsiling siya sa ila, "*Grupoha ninyo sa tatlo ang inyo kaugalingon*. Ang isa ka grupo, nga nagaguwardya kon Adlaw nga Inugpahuway, magguwardya sa palasyo sang hari.

⁶ Ang isa pa ka grupo magguwardya sa Puwertahan sang Sur. Kag ang isa pa gid ka grupo magguwardya sa puwertahan sang palasyo sa pagbulig sa iban pa nga mga guwardya didto.

* **11:1** *pagkahibalo*: sa literal, *pagkakita*

⁷ Ang duha ka grupo nga wala nagaguwardya kon Adlaw nga Inugpahuway amo ang magguwardya sa templo sang GINOO para protektaran ang hari.

⁸ Dapat guwardyahan ninyo sing maayo ang hari, nga preparado ang inyo mga armas, kag sundan ninyo siya bisan diin siya magkadto. Patyon ninyo ang bisan sin-o nga magpalapit sa inyo.”

⁹ Ginhimo sang mga kumander ang ginsugo ni Jehoyada nga pari. Gintipon nila ang ila mga tinawo nga nagaguwardya kon Adlaw nga Inugpahuway, pati man ang wala nagaguwardya sa sina nga adlaw, kag gindala nila kay Jehoyada.

¹⁰ Dayon ginhatagan ni Jehoyada ang mga kumander sang mga bangkaw kag mga taming nga iya sadto ni Haring David, nga gintago didto sa templo sang GINOO.

¹¹ Nagplastar dayon ang mga armado nga mga guwardya sa palibot sang templo kag sang halaran, sa pagprotektar sa hari.

¹² Dayon ginpaguwa ni Jehoyada si *Joash nga* anak sang hari kag ginkoronahan. Ginhatagan niya siya sang kopya sang mga pagsulundan *parte sa pagdumala sang hari*, kag ginproklamar niya siya nga hari. Ginhaplasan niya siya sang lana *bilang pagkilala sa iya nga hari*, kag nagpinalakpak dayon ang mga tawo kag nagsininggit, “Mabuhay ang hari!”

¹³ Sang pagkabati ni Atalia sang ginahod sang mga guwardya kag sang mga tawo, nagkadto siya sa ila didto sa templo sang GINOO.

¹⁴ Kag nakita niya didto ang *bag-o nga* hari nga nagatindog malapit sa haligi, suno sa kin-

abatanan sa *tion sang pagproklamar sa hari*. Ara sa tupad sang hari ang mga kumander kag ang mga manugtrumpeta, kag ang tanan nga tawo didto nagahinugyaw kag nagapatunog sang mga trumpeta. Sang makita ini tanan ni Atalia, gin-gisi niya ang iya bayo sa *kalain sang iya buot*, kag nagsinggit, “Mga traidor! Mga traidor!”

¹⁵ Ginmanduan ni Jehoyada ang mga kumander sang mga soldado, “Dal-a ninyo sa guwa si Atalia. Indi ninyo siya pagpatya diri sa sulod sang templo sang GINOO. Kag patya ninyo ang bisan sin-o nga gusto magluwas sa iya.”

¹⁶ Gani gindakop nila siya kag gindala sa guwa sang puwertahan nga ginaagyan sang mga kabayo nga nagakadto sa palasyo sang hari, kag didto ginpatay nila siya.

*Ang mga Pagbag-o nga Ginhimo ni Jehoyada
(2 Cro. 23:16-21)*

¹⁷ Ginpahimo ni Jehoyada ang hari kag ang mga tawo sang kasugtanan sa GINOO, nga mangin katawhan sila sang GINOO. Ginpahimo man niya sang kasugtanan ang hari kag ang mga tawo.

¹⁸ Nagkadto dayon ang tanan nga tawo sa templo ni Baal kag gin-guba nila ini. Gindugmok nila ang mga halaran kag ang mga dios-dios sini, kag ginpatay nila si Matan nga pari ni Baal sa atubangan sang mga halaran.

Dayon nagbutang si Jehoyada sang mga guwardya sa templo sang GINOO.

¹⁹ Kag gin-upod niya ang mga kumander, ang mga badigard sang hari, ang mga guwardya sang

palasyo, kag ang tanan nga tawo, kag ila gindulong ang hari sa palasyo halin sa templo sang GINOO. Didto sila nag-agi sa puwertahan sang mga guwardya. Dayon nagpungko ang hari sa iya trono.

²⁰ Nagkinalipay ang mga tawo, kag malinong na ang siyudad sa tapos ginpatay si Atalia sa palasyo sang hari.

²¹ Nagaedad si Joash sang pito ka tuig sang naghari siya.

12

Ang Paghari ni Joash sa Juda

(2 Cro. 24:1-16)

¹ Nangin hari sang *Juda* si Joash sang ikapito nga tuig sang paghari ni *Jehu sa Israel*. Sa Jerusalem nag-estar si *Joash*, kag naghari siya sa sulod sang 40 ka tuig. Ang iya iloy amo si *Zibia* nga taga-Beersheba.

² Matarong ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO samtang buhi siya, kay gintudluan siya ni *Jehoyada* nga pari.

³ Pero wala niya pag-ipaguba ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, gani padayon didto ang mga tawo sa paghalad sang mga halad kag sa pagsunog sang mga insenso.

⁴ Nagsiling si Joash sa mga pari, “Tipuna ninyo ang tanan nga kuwarta nga gindala sa templo sang GINOO bilang halad: ang kuwarta nga ginkolekta sa census, ang kuwarta nga bayad sa panaad, kag ang kuwarta nga halad nga kinabubut-on.

⁵ Kag gamita ninyo ini sa pagpakay-o sang templo.”

⁶ Pero hasta sang ika-23 nga tuig sang paghari ni Joash, wala gihapon makay-o sang mga pari ang templo.

⁷ Gani ginpatawag ni Haring Joash si Jehoyada kag ang iban pa nga mga pari kag ginpamangkot, “Ngaa wala pa ninyo ginpakay-o ang templo? Sugod subong indi na ninyo paggastuha ang kuwarta sa inyo kaugalingon nga mga kinahanglanon. Dapat gastuhon na ini sa pagpakay-o sang templo.”

⁸ *Nagsugot ang mga pari kag nagsugot man* sila nga indi na sila ang magpangolekta sang kuwarta halin sa mga tawo kag indi na man sila ang magpakay-o sang templo.

⁹ Nagkuha si Jehoyada sang kahon kag ginbuhuan niya ang takop sini. Dayon ginbutang niya ini sa kilid sang halaran, sa tuo dampi kon magpasulod sa templo sang GINOO. Kon may maghatag gani sang kuwarta sa templo, ang mga pari nga nagabantay sa puwertahan amo ang nagasulod sini sa kahon.

¹⁰ Kag kon madamo na ang kuwarta sa kahon, nagakadto ang sekretaryo sang hari kag ang pangulo nga pari kag ginaisip nila ini, kag pagkatapos ginasulod sa mga bag.

¹¹⁻¹² Dayon ginahatag nila ang kuwarta sa mga tawo nga nagadumala sa pagpakay-o sang templo. Kag ginabayad nila ini sa mga nagaulobra sa templo sang GINOO—sa mga nagapreparar sang mga kahoy kag sang mga bato, kag sa mga nagakay-o sang templo kag sang mga pader sini. Ang iban

nga kuwarta ginabakal nila sang mga kahoy kag mga bato nga nabasbasan na, nga kinahanglanon sa pagpakay-o sang templo. Kag ginabayaran nila ang iban pa nga mga galastuhan sa pagpakay-o.

¹³ Ang kuwarta nga ginhatag sa templo wala gin-gamit sa pagpahimo sang pilak nga mga kupa, mga pang-utod sa pabilo, mga yahong, mga trum-peta, ukon sang bisan ano nga gamit nga bulawan ukon pilak para sa templo sang GINOO.

¹⁴ Kundi ginbayad ini sa mga nagaulobra sa templo kag sa mga materyales.

¹⁵ Wala na ginpangitaan sang lista sang mga gas-tos ang mga tawo nga nagadumala sa pagpakay-o kay masaligan sila.

¹⁶ Ang kuwarta nga ginhatag kaupod sang mga halad nga bayad sa sala kag sang mga halad sa pagpakatinlo wala ginsulod sa kahon didto sa templo sang GINOO, kay para lang ato sa mga pari.

¹⁷ Sadto nga tion, si Haring Hazael sang Aram* nagsalakay sa Gat kag naagaw niya ini. Dayon nagdesisyon siya nga magsalakay man sa Jerusalem.

¹⁸ Gintipon ni Haring Joash ang tanan nga bu-tang nga ginhalad sang iya mga katigulangan sa GINOO, kag pati man ang iya mga ginhalad. (Ang mga katigulangan ni Joash nga naghalad sadto nga mga butang amo sila ni Jehoshafat, Jehoram, kag Ahazia, nga mga hari sang Juda.) Ini tanan ginpadala ni Joash kay Hazael, pati ang tanan nga bulawan nga ara sa mga bodega sang tem-plo sang GINOO kag sang palasyo. Gani wala na

* **12:17** *Aram: ukon, Syria*

magsalakay si Hazael sa Jerusalem.

¹⁹ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Joash, kag ang tanan nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

²⁰ *Sang ulihi* nagrebelde kontra kay Haring Joash ang iya mga opisyal, kag ginpatay nila siya sa Bet Millo, sa dalan pakadto sa Silla.

²¹ Ang mga opisyal nga nagpatay sa iya amo sila ni Jozacar[†] nga anak ni Shimeat kag si Jehozabad nga anak ni Shomer. Ginlubong siya sa ginlubn-gan sang iya mga katigulangan sa Banwa ni David. Kag si Amazia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

13

Ang Paghari ni Jehoahaz sa Israel

¹ Nangin hari sang Israel si Jehoahaz nga anak ni Jehu sang ika-23 nga tuig sang paghari ni Joash, nga anak ni Ahazia, sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Jehoahaz*, kag naghari siya sa sulod sang 17 ka tuig.

² Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINO. Ginsunod niya ang mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel. Kag wala gid siya nagbiya sa sini nga mga sala.

³ Gani nangakig ang GINO sa Israel. Kag sa malawig nga tion ginpasakop niya sila kay Haring Hazael sang Aram kag sa iya anak nga si Ben Hadad.

[†] **12:21** *Jozacar*: Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *Jozabad*.

⁴ Nagpangamuyo si Jehoahaz sa GINOO, kag ginpamatian siya sang GINOO, kay nakita sang GINOO ang puwerte nga pagpamigos sang hari sang Aram sa Israel.

⁵ Ginhatagan sila sang GINOO sang pangulo nga naghilway sa ila sa mga taga-Aram. Gani nagpuyo liwat sing malinong ang mga Israelinhon pareho sang una.

⁶ Pero wala sila magbiya sa pagsunod sa mga sala sang panimalay ni Jeroboam, nga nangin kabangdanan sang ila pagpakasala. Wala man nila paggub-a ang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera* sa Samaria.

⁷ Sang ulihi ang nabilin kay Jehoahaz amo na lang ang 50 ka manugkabayo, 10 ka karwahe, kag 10,000 ka soldado, kay ang iban ginpamatay sang hari sang Aram, nga daw sa yab-ok nga gintasaktasak.

⁸ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoahaz, kag ang iya bantog nga mga binuhatan kag ang tanan niya nga ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

⁹ Sang napatay si Jehoahaz, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa Samaria. Kag si Joash nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Jehoash sa Israel

¹⁰ Nangin hari sang Israel si Jehoash nga anak ni Jehoahaz sang ika-37 nga tuig sang paghari ni Joash sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Jehoash*, kag naghari siya sa sulod sang 16 ka tuig.

¹¹ Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Wala siya nagbiya sa mga sala ni Jeroboam

nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

¹² Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Joash, kag ang iya bantog nga mga binuhatan kag ang tanan niya nga ginhimo, pati ang iya pagpakig-away kay Haring Amazia sang Juda, na-sulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

¹³ Sang napatay si Joash, ginlubong siya sa Samaria, didto sa ginlubngan sang mga hari sang Israel. Kag *ang iya anak nga* si Jeroboam II amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Napatay si Elisha

¹⁴ Sang buhi pa si Haring Joash, nagmasakit si Elisha kag daw mapatay na gid siya. Nagkadto si Haring Jehoash sa iya kag naghibi sa iya. Nagsiling si Jehoash, “Amay ko, Amay ko! Ang mga karwahe kag mga manugkarwahe sang Israel!”*

¹⁵ Nagsiling si Elisha, “Magkuha ka sang pana kag mga baslay.”† Kag gintuman ini ni Jehoash.

¹⁶ Dayon ginsilingan siya ni Elisha nga uyatan niya ang pana. Sang ginauyatan na niya ini, ginkaptan ni Elisha ang iya kamot

¹⁷ kag ginsilingan siya, “Abrihi ang bintana sa east.” Kag gin-abrihan niya ini. Dayon ginsilingan siya ni Elisha nga magpana siya. Kag sang nagpana siya, nagsiling si Elisha, “Ina nga baslay

* **13:14** *Ang mga karwahe...sang Israel:* Posible ang buot silingon, si Elisha manugdependa sang Israel ukon wala sing mahimo ang dependa sang Israel kon wala siya. † **13:15** *pana kag mga baslay:* sa English, *bow and arrows*

palatandaan nga padaugon ka sang GINOO kontra sa Aram. Laglagon mo sing bug-os ang mga Arameanhon sa Afek.”

¹⁸ Ginsilingan liwat ni Elisha si Jehoash nga magkuha sang mga baslay. Kag sang nagkuha siya, nagsiling si Elisha, “Panaa ang duta.” Kag ginpana niya ang duta sang tatlo ka beses, kag dayon nag-untat siya.

¹⁹ Naakig si Elisha sa iya kag nagsiling, “Kuntani lima ukon anom ka beses mo ini ginpana para malaglag mo sing bug-os ang mga Arameanhon. Pero karon, mapierdi mo lang sila sing tatlo ka beses.”

²⁰ Sang ulihi napatay si Elisha kag ginlubong.

Kada tuig may grupo sang mga Moabnon nga nagasalakay sa Israel.

²¹ Isa sina ka tion, may mga Israelinhon nga magalubong kuntani sang patay. Pero sang makakita sila sang grupo sang mga Moabnon nga nagasalakay, gindali-dali nila sulod ang bangkay sa kuweba nga ginlubngan ni Elisha *kag nagpalagyo*. Pagtandog sang bangkay sa mga tul-an ni Elisha, nabuhi ang patay kag nagtindog.

²² Ginpabudlayan ni Haring Hazael sang Aram ang Israel sa bilog nga panahon sang paghari ni Jehoahaz.

²³ Pero ginkaluoyan kag ginkabalak-an sila sang GINOO tungod sa iya kasugtanan kay Abraham, Isaac, kag Jacob. Hasta subong wala niya sila paglaglaga ukon pagpahalina *sa ila lugar palayo* sa iya presensya.

²⁴ Napatay si Haring Hazael sang Aram, kag si Ben Hadad nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

²⁵ Napierdi ni Joash ang Aram sing tatlo ka beses, kag nabawi niya kay Ben Hadad ang mga banwa nga naagaw sang amay ni Ben Hadad nga si Hazael sang pagpakig-away niya sa amay ni Jehoash nga si Jehoahaz.

14

Ang Paghari ni Amazia sa Juda (2 Cro. 25:1-28)

¹ Nangin hari sang Juda si Amazia nga anak ni Joash sang ikaduha nga tuig sang paghari ni Jehoash, nga anak ni Jehoahaz, sa Israel.

² Nagaedad si Amazia sing 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar*; kag naghari siya sa sulod sang 29 ka tuig. Ang iya iloy amo si Jehoadin nga taga-Jerusalem.

³ Maayo ang ginhimo ni Amazia sa panulok sang GINOO, pero indi gid pareho sa ginhimo ni David nga iya katigulangan. Ginsunod niya ang iya amay nga si Joash.

⁴ Wala man niya ginpaguba ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, gani padayon didto ang mga tawo sa paghalad sang mga halad kag sa pagsunog sang mga insenso.

⁵ Sang mabakod na ang paghari ni Amazia, ginpapatay niya ang mga opisyal nga nagpatay sa iya amay nga hari.

⁶ Pero wala niya ginpapatay ang ila mga anak, kay suno sa nasulat sa Libro sang Kasuguan ni

Moises, nagsiling ang GINOO, “Indi dapat pagpatyon ang mga ginikanan tungod sa sala sang ila mga anak, kag ang mga anak indi man dapat pagpatyon tungod sa sala sang ila mga ginikanan. Patyon lang ang tawo tungod sa iya kaugalingon nga sala.”*

⁷ Si Amazia amo ang nakapatay sang 10,000 ka Edomnon sa kapatagan nga ginatawag Asin. Naagaw man niya sa inaway ang Sela, kag gintawag niya ini nga Jokteel, kag amo gihapon ang ngalan sini hasta subong.

⁸ Isa ka adlaw, nagpadala si Amazia sang mga mensahero sa hari sang Israel nga si Jehoash nga anak ni Jehoahaz kag apo ni Jehu. Ginhangkat niya si Jehoash nga mag-inaway sila.

⁹ Pero ginsabat siya ni Haring Jehoash: “Didto sa Lebanon may tunukon nga tanom nga nagpadala sang sini nga mensahi sa kahoy nga sedro: ‘Ipaasawa ang imo anak nga babayi sa akon anak nga lalaki.’ Pero may nag-agi nga talunon nga sapat kag gintasak-tasak niya ang tunukon nga tanom.

¹⁰ *Amazia*, matuod nga napierdi mo ang Edom kag ginapabugal mo ina. Magkontento ka na lang sa imo pagdaog kag magpabilin sa imo lugar. Ngaa gusto mo gid ang gamo nga magadala lang sang kalaglagan sa imo kag sa Juda?”

¹¹ Pero wala nagpamati si Amazia, gani gin-salakay siya ni Haring Jehoash *kag sang iya mga soldado*. Nag-away sila sa Bet Shemesh nga sakop sang Juda.

* 14:6 Deu. 24:16

¹² Napierdi ang Juda sa Israel, kag ang tagsa ka soldado sang Juda nagpalagyo puli.

¹³ Nadakpan ni Haring Jehoash si Haring Amazia didto sa Bet Shemesh. Dayon nagkadto si Jehoash sa Jerusalem kag gin-guba niya ang mga pader sini halin sa Puwertahan sang Efraim pakadto sa Pamusod nga Puwertahan, nga mga 600 feet ang kalabaon.

¹⁴ Ginpanguha niya ang tanan nga bulawan, pilak, kag kagamitan nga iya nakita sa templo sang GINOO kag sa bodega sang palasyo sang hari. Nagdala man siya sang mga bihag sa iya nga pag-balik sa Samaria.

¹⁵ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoash, kag ang iya bantog nga mga binuhatan kag ang iban pa niya nga ginhimo, pati ang iya pagpakig-away kay Haring Amazia sang Juda, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

¹⁶ Sang napatay si Jehoash, ginlubong siya sa ginlubngan sang mga hari sang Israel sa Samaria. Kag ang iya anak nga si Jeroboam II amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

¹⁷ Nagkabuhi pa si Haring Amazia sang Juda sang 15 ka tuig sa tapos nga mapatay si Haring Jehoash sang Israel.

¹⁸ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Amazia nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

¹⁹ May mga tawo sadto nga nagplano sa pag-patay kay Amazia sa Jerusalem, gani nagpalagyo siya sa Lakish. Pero ginpasundan nila siya sa Lakish, kag ginpatay siya didto.

²⁰ Ang iya bangkay ginkarga sa kabayo kag gindala pabalik sa Jerusalem kag ginlubong sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa Banwa ni David.

²¹ Ang ginbulos sang katawhan sang Juda kay Amazia bilang hari amo ang iya anak nga si Azaria[†] nga nagaedad sang 16 ka tuig.

²² Siya ang nagbawi sang Elat kag nagpatindog liwat sini sa tapos mapatay ang iya amay nga si Amazia.

Ang Paghari ni Jeroboam II sa Israel

²³ Nangin hari sang Israel si Jeroboam II nga anak ni Jehoash sang ika-15 nga tuig sang paghari ni Amazia, nga anak ni Joash, sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Jeroboam II, kag* naghari siya sa sulod sang 41 ka tuig.

²⁴ Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Wala siya nagbiya sa mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

²⁵ Siya ang nagbawi sang mga lugar nga iya sadto sang Israel, halin sa Lebo Hamat pakadto sa Patay nga Dagat.[‡] Amo ini ang ginpromisa sang GINOO, ang Dios sang Israel, paagi sa iya alagad nga propeta nga si Jonas, nga anak ni Amitai nga taga-Gat Hefer.

²⁶ *Ginbuot sang GINOO nga matabo ini* kay nakita niya ang puwerte nga pag-antos sang mga Israelinhon, ulipon man ukon indi. Wala gid sing may makabulig sa ila.

[†] **14:21** Azaria: ukon, Uzia [‡] **14:25** Patay nga Dagat: sa Hebreo, Dagat sang Araba

²⁷ Kag tungod nga wala nagsiling ang GINOO nga dulaon niya ang Israel sa kalibutan, ginluwas niya sila paagi kay Jeroboam *II*, nga anak ni Joash.

²⁸ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jeroboam *II*, kag ang iya bantog nga mga binuhatan kag ang iban pa niya nga ginhimo, pati ang iya pagbawi sa Damascus kag Hamat nga parte sadto sang Juda, § nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

²⁹ Sang napatay si Jeroboam *II*, ginlubong siya sa ginlubngan sang mga hari sang Israel. Kag si Zacarias nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

15

Ang Paghari ni Azaria sa Juda (2 Cro. 26:1-23)

¹ Nangin hari sang Juda si Azaria* nga anak ni Amazia sang ika-27 nga tuig sang paghari ni Jeroboam *II* sa Israel.

² Nagaedad si Azaria sang 16 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar*, kag naghari siya sa sulod sang 52 ka tuig. Ang iya iloy amo si Jecolia nga taga-Jerusalem.

³ Maayo ang ginhimo ni Azaria sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya amay nga si Amazia

⁴ Pero wala niya ginpaguba ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, gani padayon didto ang

§ 14:28 *Juda: buot silingon, ang bilog nga nasyon sang Israel sang wala pa maparte sa duha ka ginharian* * 15:1 *Azaria: ukon, Uzia*

mga tawo sa paghalad sang mga halad kag sa pagsunog sang mga insenso.

⁵ Ginpaantos sang GINOO si Azaria sang delikado nga balatian sa panit[†] hasta sa adlaw nga napatay siya. Nag-estar siya sa isa ka naseparar nga balay. Si Jotam nga iya anak amo ang nagpangulo sa palasyo kag sa katawhan sang Juda.

⁶ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Azaria, kag ang tanan nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

⁷ Sang napatay si Azaria, ginlubong siya malapit sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa Banwa ni David. Kag si Jotam nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Zacarias sa Israel

⁸ Nangin hari sang Israel si Zacarias nga anak ni Jeroboam *II* sang ika-38 nga tuig sang paghari ni Azaria sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Zacarias*, kag naghari siya sa sulod sang anom ka bulan.

⁹ Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya mga katigulangan. Wala siya nagbiya sa mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

¹⁰ Karon, nagplano sing malain si Shalum nga anak ni Jabesh kontra kay Zacarias. Ginpatay niya si Zacarias sa atubangan sang mga tawo, kag ginbuslan bilang hari.

[†] **15:5** *delikado nga balatian sa panit*: Tan-awa ang footnote sa 5:1.

¹¹ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Zacarias nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

¹² Gani natuman ang ginsiling sang GINOO kay Jehu, “Ang imo mga kaliwat magahari sa Israel hasta sa ikaapat nga henerasyon.”[‡]

Ang Paghari ni Shalum sa Israel

¹³ Nangin hari sang Israel si Shalum nga anak ni Jabesh sang ika-39 nga tuig sang paghari ni Uzia[§] sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Shalum*, kag naghari siya sa sulod sang isa lang ka bulan.

¹⁴ Kay ginpatay siya ni Menahem nga anak ni Gadi kag ginbuslan bilang hari sang nagkadto si Menahem sa Samaria halin sa Tirza.

¹⁵ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Shalum, pati ang iya plano nga pagpatay kay Zacarias, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

¹⁶ Sadto nga tion, ginsalakay ni Menahem ang Tifsa kag ang mga lugar sa palibot sini hasta sa Tirza, kay ang mga pumuluyo sini indi magsurender sa iya. Ginpamatay niya ang tanan nga pumuluyo sang Tifsa, kag ginpangririan ang tiyan sang mga nagabulusong nga mga babayi.

Ang Paghari ni Menahem sa Israel

¹⁷ Nangin hari sang Israel si Menahem nga anak ni Gadi sang ika-39 nga tuig sang paghari ni Azaria sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Menahem*, kag naghari siya sa sulod sang 10 ka tuig.

[‡] 15:12 2 Har. 10:30 [§] 15:13 Uzia: ukon, Azaria. Tan-awa sa bersikulo 1.

¹⁸ Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GI-NOO. Sa bilog niya nga paghari wala siya nagbiya sa mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

¹⁹ Karon, nagkadto si Haring Tiglat Piliser* sang Assyria sa Israel sa pagsalakay sini. Ginhatagan ni Menahem si Tiglat Piliser sing mga 35 ka tonelada nga pilak para buligan siya ni Tiglat Piliser nga magbakod pa gid ang iya paghari.

²⁰ Ang mga pilak ginkuha ni Menahem sa mga manggaranon sa Israel paagi sa pagpilit sa kada isa sa ila sa paghatag sang tag-50 ka bilog nga pilak. Gani nag-untat sa pagsalakay ang hari sang Assyria kag nagpuli siya sa iya nasyon.

²¹ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Menahem, kag ang tanan nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

²² Sang napatay si Menahem, si Pekaya nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Pekaya sa Israel

²³ Nangin hari sang Israel si Pekaya nga anak ni Menahem sang ika-50 nga tuig sang paghari ni Azaria sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Pekaya*, kag naghari siya sa sulod sang duha ka tuig.

²⁴ Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GI-NOO. Wala siya nagbiya sa mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

* **15:19 Tiglat Piliser:** sa Hebreo, *Pul*, nga isa pa ka ngalan ni Tiglat Piliser

²⁵ Karon, nagplano sing malain si Peka nga anak ni Remalia kontra kay Pekaya. Ining si Peka amo ang kumander sang mga soldado ni Pekaya. Upod sa 50 ka tawo nga taga-Gilead, ginpatay ni Peka si Pekaya pati si Argob kag si Arieah, didto sa mabakod nga parte sang palasyo sa Samaria. Kag ginbuslan ni Peka si Pekaya bilang hari.

²⁶ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Pekaya, kag ang tanan nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

Ang Paghari ni Peka sa Israel

²⁷ Nangin hari sang Israel si Peka nga anak ni Remalia sang ika-52 ka tuig sang paghari ni Azaria sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Peka*, kag naghari siya sa sulod sang 20 ka tuig.

²⁸ Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GIRONO. Wala siya nagbiya sa mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

²⁹ Sang panahon sang paghari ni Peka, ginsalakay ni Haring Tiglat Piliser sang Assyria ang Israel, kag naagaw niya ang mga banwa sang Ion, Abel Bet Maaca, Janoa, Kedesah, kag Hazor. Naagaw man niya ang Gilead, Galilea, kag ang bilog nga duta sang Naftali. Kag gindala niya ang mga pumuluyo sini sa Assyria bilang mga bihag.

³⁰ Dayon nagplano sing malain si Hoseas nga anak ni Elah kontra kay Peka nga anak ni Remalia. Ginpatay niya si Peka kag ginbuslan bilang hari. Natabo ini sang ika-20 nga tuig sang paghari ni Jotam, nga anak ni Uzia, sa Juda.

³¹ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Peka, kag ang tanan nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

Ang Paghari ni Jotam sa Juda
(2 Cro. 27:1-9)

³² Nangin hari sang Juda si Jotam nga anak ni Uzia sang ikaduha nga tuig sang paghari ni Peka, nga anak ni Remalia, sa Israel.

³³ Nagaedad si Jotam sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar*, kag naghari siya sa sulod sang 16 ka tuig. Ang iya iloy amo si Jerusha nga anak ni Zadok.

³⁴ Maayo ang ginhimo ni Jotam sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya amay nga si Uzia.

³⁵ Pero wala niya ginpaguba ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, gani padayon didto ang mga tawo sa paghalad sang mga halad kag sa pagsunog sang mga insenso. Si Jotam ang nagpatindog sang puwertahan sang templo sang GINOO sa north.

³⁶ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jotam, kag ang iya mga ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

³⁷ Sang panahon sang iya paghari, nagsugod ang GINOO sa paggamit kay Haring Rezin sang Aram kag kay Peka nga anak ni Remalia sa pagsalakay sa Juda.

³⁸ Sang napatay si Jotam, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa Banwa ni David nga iya man katigulangan. Kag si Ahaz nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

16

Ang Paghari ni Ahaz sa Juda (2 Cro. 28:1-27)

¹ Nangin hari sang Juda si Ahaz nga anak ni Jotam sang ika-17 nga tuig sang paghari ni Peka, nga anak ni Remalia, *sa Israel*.

² Nagaedad si Ahaz sang 20 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar*; kag naghari siya sa sulod sang 16 ka tuig. Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO nga iya Dios, indi pareho sa ginhimo sang iya katigulangan nga si David.

³ Nagsunod siya sa mga pagginawi sang mga hari sang Israel, kag bisan gani ang iya anak ginhalad niya sa kalayo. Ginsunod niya ang makangilil-ad nga mga ginahimo sang mga nasyon nga ginpatabog sang GINOO sa mga Israelinhon.

⁴ Naghalad siya sang mga halad kag nagsunog sang mga insenso sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar, sa ibabaw sang mga bukid kag sa idalom sang tagsa ka madabong nga kahoy.

⁵ Samtang nagahari si Ahaz sa Juda, nagsalakay sa Jerusalem si Haring Rezin sang Aram kag si Haring Peka sang Israel, nga anak ni Remalia, kag ginpalibutan nila ini. Pero wala nila madaog si Ahaz.

⁶ Sadto nga tion, nabawi ni Haring Rezin sang Aram* ang Elat paagi sa pagtabog sa katawhan sang Juda. Nagsaylo dayon ang iban nga mga

* **16:6** *Haring Rezin sang Aram: sa Latin Vulgate, hari sang Edom*

Arameanhon[†] sa Elat kag didto sila nag-estar hasta subong.

⁷ Nagsugo si Ahaz sang mga mensahero sa pagdala sang sini nga mensahi kay Haring Tiglat Piliser sang Assyria: “Ako nga imo alagad luwasa sa mga kamot sang hari sang Aram kag sang hari sang Israel nga nagasalakay sa akon.”

⁸ Ginkuha ni Ahaz ang pilak kag bulawan sa templo sang GINOO kag sa bodega sang palasyo kag ginpadala ini sa hari sang Assyria bilang regalo.

⁹ Nagsugot ang hari sang Assyria sa ginpangabay ni Ahaz, gani ginsalakay niya ang Damascus kag gin-agaw ini. Gindala niya ang mga pumuluyo sini sa Kir bilang mga bihag, kag ginpatay niya si Rezin.

¹⁰ Dayon nagkadto si Haring Ahaz sa Damascus sa pagpakigkita kay Haring Tiglat Piliser sang Assyria. Sang didto siya, may nakita siya nga halaran. Gani ginpadal-an niya ang pari nga si Uria sang modelo sang halaran lakip na ang mga detalye sa paghimo sini.

¹¹ Naghimo si Uria sang halaran nga suno gid sa modelo nga ginpadala sa iya ni Ahaz, kag natapos niya ang halaran sa wala pa nakabalik si Ahaz.

¹²⁻¹³ Pag-abot ni Haring *Ahaz* halin sa Damascus, nakita niya ang halaran. Nagpalapit siya sa halaran kag naghalad[‡] sang halad nga ginasunog kag halad nga regalo. Kag gimbubuan niya ang halaran sang halad nga ilimnon kag ginwisikan

[†] **16:6** *Arameanhon*: sa Septuagint kag Latin Vulgate, *Edomnon*

[‡] **16:12-13** *naghalad*: sa literal, *nagsaka kag naghalad*

sang dugo sang *sapat nga* iya ginhalad para sa maayo nga relasyon.

¹⁴ Dayon ginpakuha niya ang daan nga halaran nga saway. Ara ini sa presensya sang GINOO didto sa tunga sang bag-o nga halaran kag sang templo sang GINOO. Dayon ginpabutang niya ini sa north sang bag-o nga halaran.

¹⁵ Nagmando siya dayon kay Uria nga pari, “Gamita ang bag-o nga halaran sa paghalad sang mga halad nga ginasunog kada aga kag sang mga halad nga regalo kada gab-i. Gamita man ini sa paghalad sang mga halad nga ginasunog kag mga halad nga regalo nga ginahalad sang hari kag sang mga tawo, kag pati man sa ila mga halad nga ilimnon. Iwisik mo sa bag-o nga halaran ang dugo sang halad nga ginasunog kag sang iban pa nga mga halad. Pero ang saway nga halaran himuon ko nga akon palangamuyuan.”

¹⁶ Kag ginhimo ni Uria nga pari ang ginsugo sa iya ni Haring Ahaz.

¹⁷ Dayon ginkuha ni Haring Ahaz ang mga dingding kag mga labador sang mga karo nga ginagamit sa paghakot sang tubig *sa templo*. Ginkuha man niya ang *dako nga suludlan sang tubig nga ginatawag* Dagat sa likod sang mga turo nga baka nga saway, kag ginbutang ini sa tulung-tungan nga bato.

¹⁸ Kag para malipay ang hari sang Assyria, ginkuha ni Ahaz sa palasyo ang ulu-atop nga ginagamit kon Adlaw nga Inugpahuway kag ginsira ang alagyan sang mga hari *sang Juda* pasulod sa templo.

¹⁹ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni

Ahaz, kag ang iya mga ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

²⁰ Sang napatay si Ahaz, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa Banwa ni David. Kag si Hezekia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

17

Ang Paghari ni Hoseas sa Israel

¹ Nangin hari sang Israel si Hoseas nga anak ni Elah sang ikadose nga tuig sang paghari ni Ahaz sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Hoseas*, kag naghari siya sa sulod sang siyam ka tuig.

² Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GR-NOO, pero indi gid pareho sa ginhimo sang mga hari sang Israel nga nauna sa iya.

³ Ginsalakay ni Haring Shalmaneser sang Assyria si Hoseas. Ginsakop niya siya kag ginpabayad sang buhis.

⁴ Pero sang ulihi wala na nagbayad si Hoseas sang buhis pareho sang iya ginahimo kada tuig, kag nagpangayo siya sang bulig kay Haring So sang Egypt. Sang mahibaluan ni Shalmaneser nga nagtraidor si Hoseas, gindakop niya siya kag ginpriso.

⁵ Dayon ginsalakay sang hari sang Assyria ang bilog nga Israel, kag sa sulod sang tatlo ka tuig ginpalibutan niya ang Samaria.

⁶ Kag sang ikasiyam nga tuig sang paghari ni Hoseas, gin-agaw sang hari sang Assyria ang Samaria, kag gindala niya ang mga taga-Israel sa Assyria bilang mga bihag. Ginpaestar niya sila sa

Hala, sa mga lugar malapit sa Suba sang Habor sa Gozan, kag sa mga banwa sang mga Medianhon.

⁷ Natabo ini sa mga taga-Israel tungod kay nakasala sila sa GINOO nga ila Dios nga nagpaguwa sa ila sa Egypt kag naghilway sa ila sa mga kamot sang Faraon nga hari sang Egypt. Nagsimba sila sa iban nga mga dios

⁸ kag nagsunod sa mga pagginawi sang mga nasyon nga ginpatabog sang GINOO sa ila. Nagsunod man sila sa mga pagginawi nga gintudlo sang mga hari sang Israel.

⁹ Naghimo sila sa tago sang mga butang nga kontra sa GINOO nga ila Dios. Naghimo man sila sang mga simbahan sa mataas nga mga lugar bisan diin sa *Israel*, halin sa *magagmay nga mga baryo** hasta sa *dalagko nga mga* banwa nga napaderan.

¹⁰ Nagpatindog sila sang handumanan nga mga bato kag mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera* sa ibabaw sang tagsa ka bukid kag sa idalom sang tagsa ka madabong nga kahoy.

¹¹ Nagsunog sila sang mga insenso sa tagsa ka simbahan sa mataas nga mga lugar, pareho sang ginhimo sang mga nasyon nga ginpatabog sang GINOO sa ila. Naghimo sila sang malain nga mga butang nga nakapaakig sa GINOO.

¹² Nagsimba sila sa mga dios-dios bisan nagsil-ing ang GINOO, “Indi kamo magsimba sa mga dios-dios.”†

¹³ Ginapaandaman permi sang GINOO ang Israel kag Juda paagi sa mga propeta kag manalagna: “Magbiya na kamo sa inyo malain nga mga pag-

* **17:9** *baryo*: ukon, *tore* † **17:12** Exo. 20:4, 5

ginawi. Tumana ninyo ang akon mga sugo kag mga pagsulundan nga ara sa bilog nga Kasuguan nga ginpatuman ko sa inyo mga katigulangan kag ginhatag ko sa inyo paagi sa akon mga alagad nga mga propeta.”

¹⁴ Pero indi sila magtuman. Matig-a ang ila mga ulo pareho sa ila mga katigulangan nga wala nagsalig sa GINOO nga ila Dios.

¹⁵ Ginsikway nila ang iya mga pagsulundan kag ang kasugtanan nga ginhimo niya sa ila mga katigulangan, kag ginbaliwala nila ang iya mga paandam sa ila. Ginsunod nila ang mga wala sing pulos nga mga dios-dios, kag sila nangin wala man sing pulos. Ginsunod nila ang mga nasyon sa ila palibot bisan ginmanduan sila sang GINOO nga indi sila magsunod. Ginhimo gid nila ang mga butang nga ginbawal sa ila sang GINOO nga himuon.

¹⁶ Ginsikway nila ang tanan nga sugo sang GINOO nga ila Dios, kag naghimo sila para sa ila kaugalingon sang imahen sang duha ka bataon nga baka, kag sang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera*. Nagsimba sila sa tanan nga butang sa kalangitan kag sa kay Baal.

¹⁷ Ginhalad nila ang ila mga bata sa kalayo; nagdangop sila sa mga manugpakot kag mga babaylan, kag gintugyan nila ang ila kaugalingon sa paghimo sang malain sa panulok sang GINOO, kag nakapaakig ini sa GINOO.

¹⁸ Naakig gid ang GINOO sa mga taga-Israel kag ginpahalin niya sila sa *ila lugar palayo* sa iya presensya. Ang tribo lang ni Juda amo ang nabilin,

¹⁹ kag bisan gani ang Juda wala man nagtuman

sa mga sugo sang GINOO nga ila Dios. Ginsunod nila ang mga pagginawi nga gintudlo sa ila sang mga taga-Israel.

²⁰ Gani ginsikway sang GINOO ang tanan nga katawhan sang Israel. Ginsilutan niya sila paagi sa pagtugyan sa ila sa mga nagsalakay sa ila hasta nga ginpahalín niya sila *sa ila lugar palayo* sa iya presensya.

²¹ Sang ginseparar sang GINOO ang Israel sa ginharian ni David, ginhimo sang mga taga-Israel si Jeroboam nga anak ni Nebat nga ila hari. Ginyanyat ni Jeroboam ang mga taga-Israel sa pagbiya sa GINOO, kag gintulod niya sila sa paghimo sang dako nga sala.

²² Nagpadayon sa pagsunod ang mga taga-Israel sa mga sala ni Jeroboam, kag wala gid sila nagbiya sa sini,

²³ hasta nga ginpahalín sila sang GINOO sa ila lugar palayo sa iya presensya, suno sa iya ginpaandam sa ila paagi sa iya mga alagad nga mga propeta. Gani ginbihag ang katawhan sang Israel sa Assyria, kag didto sila nagaestar hasta subong.

Nag-estar ang mga Taga-Assyria sa Israel

²⁴ Nagpadala ang hari sang Assyria sang mga tawo sa Samaria halin sa Babilonia, Cut, Ava, Hamat, kag Sefarvaim, kag ginpaestar niya sila sa mga banwa sang Samaria sa pagbulos sa mga taga-Israel. Gani ginsakop nila ang Samaria kag ang iban pa nga mga banwa sang Israel.

²⁵ Sang pagsugod nila estar didto, wala sila nagsimba sa GINOO; gani ginpadal-an sila sang

GINOO sang mga leon kag ginpamatay ang iban sa ila.

²⁶ Ini nga hitabo ginbalita sa hari sang Assyria: “Ang mga tawo nga imo ginpadala kag ginpaes-tar sa mga banwa sang Samaria wala kahibalo sang kasuguan sang dios sa amo nga lugar. Gani ginpadal-an niya sila sang mga leon kag ginpa-matay ang iban sa ila, kay wala gid sila kahibalo sang iya kasuguan.”

²⁷ Nagmando dayon ang hari sang Assyria, “Pa-balika sa Samaria ang isa sa mga pari nga aton ginbihag, kag didto siya paestara para makatudlo siya sa mga tawo kon ano ang kasuguan sang dios sa amo nga lugar.”

²⁸ Gani ang isa sa mga pari nga ginbihag nag-balik sa Samaria kag didto nag-estar sa Betel, kag gintudluan niya ang mga tawo kon paano magsimba sa GINOO.

²⁹ Pero ining nagkalain-lain nga grupo sang mga tawo padayon nga naghimo sang ila mga dios-dios sa tagsa ka banwa nga ila ginaestaran. Ginbutang nila ang ila mga dios-dios sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar nga ginhimo sang mga taga-Samaria.

³⁰ Ang halin sa Babilonia naghimo sang *imahen sang ila dios nga si Sucot Benot*. Ang halin sa Cut naghimo sang *imahen sang ila dios nga si Nergal*. Ang halin sa Hamat naghimo sang *imahen sang ila dios nga si Ashima*.

³¹ Ang mga Avimnon naghimo sang *imahen sang ila mga dios nga si Nibhaz* kag si Tartak. Kag ang mga Sefarvaimnon ginsunog nila ang ila mga ka-bataan bilang halad sa ila mga dios nga si Adram-

elec kag si Anamelec.

³² Nagsimba sila sa GINOO, pero nagpili sila sang mga pari halin mismo sa ila mga tawo sa pagpanguna sa ila sa paghalad sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar.

³³ Nagsimba sila sa GINOO, pero nagsimba man sila sa ila kaugalingon nga mga dios suno sa kinabatan sang mga nasyon nga ila ginhalinan.

³⁴ Hasta subong ginahimo gihapon nila ini. Indi matuod ang ila pagsimba sa GINOO, kag wala sila nagatuman sa mga sugo, mga pagsulundan, mga pagpanudlo, kag mga kasuguan nga ginhatag sang GINOO sa mga kaliwat ni Jacob, nga iya ginngalanan nga Israel.

³⁵ Sang naghimo ang GINOO sang kasugtanan sa mga Israelinhon, nagmando siya sa ila: “Indi kamo magsimba ukon mag-alagad sa mga dios-dios, ukon maghalad sa ila.

³⁶ Ako lang ang inyo simbahan, ang GINOO nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt paagi sa akon dako nga gahom. Ako lang ang dapat ninyo simbahan kag halaran.

³⁷ Dapat tumanon ninyo permi ang akon mga sugo, mga pagsulundan, mga pagpanudlo, kag mga kasuguan nga akon ginsulat para sa inyo. Indi gid kamo magsimba sa iban nga mga dios.

³⁸ Indi ninyo pagkalimtan ang akon kasugtanan sa inyo, kag indi kamo magsimba sa iban nga mga dios.

³⁹ Ako lang gid ang inyo simbahan, ang GINOO nga inyo Dios, kay ako ang magaluwas sa inyo sa tanan ninyo nga kaaway.”

⁴⁰ Pero ato nga mga tawo wala nagpamati sa

GINOO, kundi nagpadayon sila sa paghimo sang ila daan nga mga kinabatasan.

⁴¹ Samtang nagasimba sila sa GINOO, nagasimba man sila sa ila mga dios-dios. Kag hasta subong amo ina ang ginahimo sang ila mga kaliwat.

18

Ang Paghari ni Hezekia sa Juda

(2 Cro. 29:1, 2; 31:1)

¹ Nangin hari sang Juda si Hezekia nga anak ni Ahaz sang ikatatlo nga tuig sang paghari ni Hoseas, nga anak ni Elah, sa Israel.

² Nagaedad si Hezekia sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 29 ka tuig. Ang iya iloy amo si Abia nga anak ni Zacarias.

³ Maayo ang ginhimo ni Hezekia sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya katigulangan nga si David.

⁴ Ginpaguba niya ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, ginpadugmok ang mga handumanan nga bato, kag ginpautod ang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera*. Ginpadugmok man niya ang saway nga man-og nga ginhimo ni Moises, kay hasta sadto nga tion ginasimba ato sang mga Israelinhon paagi sa pag-sunog sang mga insenso. Ining saway nga man-og gintawag nga Nehushtan.

⁵ Nagsalig si Hezekia sa GINOO, ang Dios sang Israel. Wala gid sing hari sa Juda nga pareho sa iya, bisan ang mga nauna sa iya kag ang mga sunod sa iya.

⁶ Matutom gid siya sa pagsunod sa GINOO, kag wala gid siya nag-untat sa pagsunod sa iya. Kag gintuman niya ang mga sugo nga ginhatag sang GINOO kay Moises.

⁷ Gin-updan siya sang GINOO, kag madinalag-on siya sa tanan niya nga ginahimo. Nagrebelde siya sa hari sang Assyria kag wala nag-alagad sa iya.

⁸ Halin sa mga baryo* hasta sa mga banwa nga napaderan, ginpierdi niya ang mga Filistinhon hasta sa Gaza kag sa mga lugar nga sakop sini.

⁹ Sang ikaapat nga tuig sang paghari ni Hezekia, nga amo ang ikapito nga tuig sang paghari ni Hoseas sa Israel, nagsalakay si Haring Shalmaneser sang Assyria sa Samaria kag ginpalibutan ini.

¹⁰ Pagkaligad sang tatlo ka tuig, sang ikaanom nga tuig sang paghari ni Hezekia kag sang ikasiyam nga tuig sang paghari ni Hoseas, naagaw sang Assyria ang Samaria.

¹¹ Gindala sang hari sang Assyria ang mga taga-Israel sa Assyria bilang mga bihag, kag ginpaestar sila sa Hala, sa mga lugar nga malapit sa Suba sang Habor sa Gozan, kag sa mga banwa sang mga Medianhon.

¹² Natabo ini sa mga taga-Israel tungod kay wala sila nagtuman sa GINOO nga ila Dios, kundi ginlapas nila ang kasugtanan sang GINOOSA ila—ang tanan nga sugo nga ginhatag sang GINOO paagi sa iya alagad nga si Moises. Wala sila nagpamati ukon nagtuman sini.

* **18:8** *baryo*: ukon, *tore*

Ginsalakay sang Assyria ang Juda
(2 Cro. 32:1-19; Isa. 36:1-22)

¹³ Sang ika-14 nga tuig sang paghari ni Hezekia, ginsalakay ni Haring Senakerib sang Assyria ang tanan nga napaderan nga mga banwa sang Juda kag gin-agaw niya ini.

¹⁴ Gani nagpadala sang sini nga mensahi si Haring Hezekia sa hari sang Assyria sa Lakish: “Nakasala ako sa *akon pagrebelde sa imo*. Pero hatagan ko ikaw sang bisan ano nga imo pan-gayuon, basta maghalin lang kamo sa amon.” Gani nangayo ang hari sang Assyria kay Haring Hezekia sing mga napulo ka tonelada nga pilak kag isa ka tonelada nga bulawan.

¹⁵ Ginhatag ni Hezekia sa iya ang tanan nga pilak sa templo sang GINOO kag sa bodega sang palasyo sang hari.

¹⁶ Ginpanguha ni Hezekia pati ang mga bulawan nga iya ginhaklap sa mga puwertahan sang templo sang GINOO kag sa mga hamba[†] sini, kag ginhatag ini sa hari sang Assyria.

¹⁷ Pero samtang didto si Senakerib sa Lakish, ginsugo niya ang iya pangulo nga kumander, ang pangulo nga opisyal, kag ang iya kumander nga may madamo nga soldado, nga magkadto sa Jerusalem sa pagpakigkita kay Haring Hezekia. Sang didto na sila sa guwa sang Jerusalem, nagpundo sila malapit sa ililigan sang ibabaw nga punong, didto dampi sa dalan pakadto sa lugar nga ginapanglabhan.

[†] **18:16** *hamba*: sa English, *doorpost*

¹⁸ Ginpatawag nila si Haring Hezekia, pero ang ginpakadto sang hari amo si Eliakim nga anak ni Hilikia, nga administrador sang palasyo, si Shebna nga sekretaryo, kag si Joa nga anak ni Asaf, nga manugdumala sang mga kasulatan sang ginhar-ian.

¹⁹ Nagsiling sa ila ang kumander, “Hambala ninyo si Hezekia nga amo ini ang ginasiling sang gamhanan nga hari sang Assyria:

“‘Ano ang imo ginasaligan?

²⁰ Nagahunahuna ka bala nga madaog mo ang inaway sa pulong lamang kag indi sa abilidad kag kusog sang imo mga soldado? Sin-o bala ang imo ginasaligan nga nagrebelde ka sa akon?

²¹ Ang Egypt bala? Ini nga nasyon kag ang iya hari pareho lang sa bali nga baston nga kon gamiton mo nga panukod makapilas sang imo kamot.

²² Pero basi kon magsiling kamo sa akon nga nagasalig kamo sa GINOO nga inyo Dios. Pero indi bala nga ginpaguba mo gani ang iya mga simbahan sa mataas nga mga lugar pati ang mga halaran sini, kag ginhambalan mo ang mga taga-Juda kag taga-Jerusalem nga dapat magsimba sila sa *isa lang ka* halaran didto sa Jerusalem?’

²³ “Karon may ginatanyag sa imo ang akon agalon, ang hari sang Assyria. Hatagan ka namon sang 2,000 ka kabayo, ina kon may 2,000 ka man ka manugkabayo!

²⁴ Wala ka gid padaog bisan sa pinakanubo nga opisyal sang akon agalon. Nagasalig ka man lang sa Egypt nga maghatag sa imo sang mga karwahe kag mga manugkabayo.

25 Nagahunahuna ka bala nga wala ako pagsugua sang GINOO sa pagkadto diri sa paglaglag sang sini nga nasyon? Ang GINOO mismo ang nagsugo sa akon sa pagsalakay kag sa paglaglag sang sini nga nasyon.”

26 Nagsiling si Eliakim, Shebna, kag Joa sa kumander, “Palihog maghambal ka sa amon sa linguahe nga Aramico, kay naintiendihan namon ini. Indi ka maghambal sa Hebreo kay mabatian ka sang mga tawo nga ara sa mga pader sang siyudad.”

27 Pero nagsabat ang kumander, “Ginsugo ako sang akon agalon nga ipahibalo ini nga mga butang sa tanan nga pumuluyo sang Jerusalem, indi lang sa inyo kag sa inyo hari. Kamo tanan *gutumon kag uhawon sa tion nga salakayon namon kamo*. Gani kaunon ninyo ang inyo tai kag imnon ninyo ang inyo ihi.”

28 Dayon nagtindog ang kumander kag nagsinggit sa linguahe nga Hebreo, “Pamatii ninyo ang mensahi sang gamhanan nga hari sang Assyria!

29 Amo ini ang iya ginasiling: Indi kamo magpatunto kay Hezekia. Indi siya makaluwas sa inyo sa akon mga kamot!

30 Indi kamo magpaganyat sa iya nga magsalig sa GINOO kon magsiling siya, ‘Sigurado gid nga luwason kita sang GINOO; ini nga siyudad indi pagitugyan sa kamot sang hari sang Assyria.’

31 “Indi kamo magpamati kay Hezekia! Amo ini ang ginasiling sang hari sang Assyria: ‘Indi na kamo magkontra sa akon; magsurender na lang kamo! Dayon tugutan ko kamo nga makakaon

sang bunga sang inyo ubas kag higera, kag makainom sa inyo mga pulunduhan sang tubig,

³² hasta nga magabalik ako kag dal-on ko kamo sa duta nga pareho sang inyo duta—ang duta nga may mga talamnan sang ubas nga makahatag sa inyo sang duga sang ubas kag may mga uyas nga mahimo ninyo nga tinapay, kag may ara man sang mga kahoy nga olibo kag honey. Tumana ninyo ang akon ginasiling para mabuhi kamo kag indi mapatay. Indi kamo magpamati kay Hezekia kay ginapatalang lang niya kamo sa iya ginasiling nga luwason kamo sang GINOO.

³³ May mga dios bala sa bisan diin nga nasyon ang nakaluwas sa ila nasyon sa kamot sang hari sang Assyria?

³⁴ May nahimo bala ang mga dios sang Hamat, Arpad, Sefarvaim, Hena, kag Iva? Naluwas bala sang mga dios sang Samaria ang ila duta sa akon mga kamot?

³⁵ Sin-o sa mga dios sang sini nga mga nasyon ang nakaluwas sa ila nasyon sa akon? Gani paano maluwas sang GINOO ang Jerusalem sa akon mga kamot?”

³⁶ Pero wala nagsabat ang mga tawo kay nagmando si Haring Hezekia nga indi sila magsabat.

³⁷ Dayon gin-gisi ni Eliakim nga anak ni Helkia, Shebna nga sekretaryo, kag Joa ang ila mga bayo sa kasubo, kag nagkadto sila kay Hezekia kag ginsugid ang mga ginsiling sang kumander.

19

*Nagpalaygay si Haring Hezekia kay Isaias
(Isa. 37:1-7)*

¹ Sang pagkabati ni Haring Hezekia sa ginbalita sa iya, gin-gisi niya ang iya bayo kag nagsuksok sang sako sa *pagpakita sang iya pagpangasubo*, kag nagkadto siya sa templo sang GINOO.

² Ginpakadto niya kay Isaias, nga anak ni Amoz, sila ni Eliakim nga administrador sang palasyo, si Shebna nga sekretaryo, kag ang mga nagapangulo nga mga pari. Tanan sila nagasuksok sang sako.

³ *Pag-abot nila kay Isaias*, nagsiling sila sa iya, “Amo ini ang ginasiling ni Hezekia: ‘Nagaantos kita sa sini nga tion; ginasilutan kag ginapakahuyan kita. Pareho kita sa manugbata nga wala na sing kusog sa pagbun-a sang iya bata.

⁴ Ginsugo sang hari sang Assyria ang iya kumander sa pagyaguta sa buhi nga Dios. Basi pa lang talupangdon sang GINOO, nga imo Dios, ang ginsiling sang kumander kag silutan siya sa iya mga ginhambal. Gani magpangamuyo ka para sa aton nga nagkalabilin.’”

⁵ Pagkatapos hambal sang mga opisyal nga ginpadala ni Haring Hezekia,

⁶ nagsiling si Isaias sa ila, “Hambali ninyo ang inyo agalon *nga si Haring Hezekia* nga amo ini ang ginasiling sang GINOO: ‘Indi ka magkahadlok sa imo nabatian nga pagyaguta sa akon sang mga bata-bata sang hari sang Assyria.

⁷ Pamati! Patalangon ko* ang hari sang Assyria. Makabati siya sang balita nga makapabalik sa iya sa iya nasyon. Kag didto ipapatay ko siya paagi sa espada.’”

* **19:7** *Patalangon ko*: sa literal, *Pasudlan ko sang espiritu*

*Nagpamahog Liwat ang Assyria
(Isa. 37:8-20)*

⁸ Karon sang mabatian sang kumander sang mga soldado sang Assyria nga naghalin na sa Lakish ang ila hari kag nagpakig-away sa Libna, nagkadto siya didto.

⁹ Nabalitaan ni Haring Senakerib sang Assyria nga si Haring Tirhaka sang Ethiopia[†] nagapadulong sa pagpakig-away sa iya. Pagkabati niya sini, nagpadala siya sang mga mensahero kay Hezekia sa pagsiling sini:

¹⁰ “Indi ka magpatunto sa dios nga imo ginasalingan kon magsiling siya, ‘Ang Jerusalem indi pag-itugyan sa kamot sang hari sang Assyria.’

¹¹ Pamati! Ikaw mismo ang nakabati kon ano ang ginhimo sang mga hari sang Assyria sa halos tanan nga nasyon. Ginlaglag nila sila sing bug-os. Kag ikaw, nagahunahuna ka bala nga makaluwas ka?

¹² Ginpanglaglag sang akon mga katigulangan ang mga banwa sang Gozan, Haran, Rezuf, kag ang katawhan sang Eden nga ara sa Telasar. Naluwas bala sila sang ila mga dios?

¹³ May nahimo bala ang mga hari sang Hamat, Arpad, Sefarvaim, Hena, kag Iva?”

Ang Pangamuyo ni Hezekia

¹⁴ Pagkatapos basa ni Hezekia sa sulat nga ginhatag sa iya sang mga mensahero, nagkadto siya sa templo sang GINOO kag ginhumlad ang sulat sa presensya sang GINOO.

[†] **19:9** *Ethiopia*: sa Hebreo, *Cush*

¹⁵ Dayon nagpangamuyo siya, “GINOO, Dios sang Israel nga nagapungko sa trono sa tunga-tunga sang mga kerubin, ikaw lang ang Dios nga nagadumala sa tanan nga ginharian diri sa kalibutan. Ginhimo mo ang kalangitan kag ang kalibutan.

¹⁶ GINOO, pamatii kag tan-awa *ang nagakalatabo*. Pamatii ang tanan nga ginsiling ni Senakerib sa pagyaguta sa imo, O buhi nga Dios.

¹⁷ Matuod, GINOO, nga ginpanglaglag sang mga hari sang Assyria ang madamo nga nasyon

¹⁸ pati ang ila sini nga mga dios-dios paagi sa paghaboy sini sa kalayo. Kay indi ini matuod nga mga dios kundi mga bato lang kag mga kahoy nga ginhimo sang tawo.

¹⁹ Gani karon, GINOO nga amon Dios, luwasa kami sa kamot sang Assyria, para ang tanan nga ginharian diri sa kalibutan makahibalo nga ikaw lang, GINOO, ang Dios.”

Ang Pagkalaglag ni Haring Senakerib sang Assyria

(Isa. 37:21-38)

²⁰ Dayon nagpadala si Isaias nga anak ni Amoz sang sini nga mensahi kay Hezekia: “Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: Nabatian ko ang imo pangamuyo parte kay Haring Senakerib sang Assyria.

²¹ Kag amo ini ang ginasiling ko kontra sa iya:
 “Ginakadlawan kag ginainsulto ka
 sang mga pumuluyo[‡] sang Zion,
 ang siyudad sang Jerusalem.
 Nagalungo-lungo sila sa pagyaguta sa imo

[‡] **19:21** mga pumuluyo: sa Hebreo, birhen nga anak nga babayi

samtang nagapalagyo ka.

²² Sin-o bala ang imo gin-insulto kag ginyaguta?
Sin-o ang ginpataasan mo sang imo tingog kag
ginpabugalan?

Indi bala *ako*, ang Balaan nga Dios sang Israel?

²³ Paagi sa imo mga tinawo, ginyaguta mo ako.
Nagsiling ka pa, “Paagi sa akon madamo nga kar-
wahe
nasaka ko ang mataas nga mga bukid,
ang putokputokan sang mga bukid sang
Lebanon.

Ginpangtapas ko ang iya pinakamataas nga sedro
kag pinakamaayo nga sipres.

Nakaabot ako sa putokputokan sini
nga may madabong nga kakahuyan.

²⁴ Nagpakutkot ako sang mga bubon
sa iban nga mga lugar,
kag nag-inom halin sa sini nga mga bubon.
Sa akon nga pag-agi, nagmala ang mga sapa
sa Egypt.”

²⁵ “Matuod nga ginpangguba mo ang napaderan
nga mga banwa.

Pero wala ka bala nakahibalo nga madugay
ko na ini nga ginpat-od?

Dugay ko na ini nga ginplano nga matabo
kag karon ginatuman ko na ini.

²⁶ Ang mga pumuluyo *sang mga banwa nga gin-
pangguba mo*
nadulaan sang kusog;
nahadlok sila kag nahuy-an.

Pareho sila sa mga hilamon sa latagon
nga dali lang malaya

ukon sa mga hilamon nga nagatubo sa atop sang balay,

nga sang pag-ulhot nalaya dayon.

²⁷ Pero nahibaluan ko kon diin ka nagatiner, ukon diin ka nagahalin ukon nagakadto, kag kon ano ang imo kaakig sa akon.

²⁸ Tungod kay nabatian ko ang imo kaakig sa akon kag ang imo pagpabugal, kaw-itan ko ang imo ilong kag busalan ko ang imo baba, kag guyuron pabalik sa imo ginhalinan, sa dalan nga imo gin-agan.”

²⁹ *Dayon nagsiling si Isaias kay Hezekia, “Amo ini ang tanda nga proteksyunan sang GINOO ang Jerusalem sa mga taga-Assyria: Karon nga tuig ang inyo kaunon amo ang mga bunga sang mga tanom nga nagtubo lang, kag sa sunod nga tuig ang mga bunga naman sang mga tanom nga nagtubo sa gintubuan man sadto. Pero sa ikatatlo nga tuig makatanom na kamo sang uyas kag makaani. Makatanom man kamo sang mga ubas kag makakaon sang bunga sini.*

³⁰ Sa liwat, ang mga nagkalabilin nga buhi sa Juda magauswag pareho sa tanom nga nagapanggamot sing madalom kag nagapamunga.

³¹ Kay may magakalabilin nga buhi nga magalalapta halin sa Jerusalem, ang mga naluwas halin sa Bukid sang Zion. Siguraduhon gid sang GINOO nga Makagagahom nga matuman ini.

³² “Amo ini ang ginasiling sang GINOO parte sa hari sang Assyria: ‘Indi siya makasulod sa siyudad sang Jerusalem ukon makapana sini. Indi siya

makapalapit nga may taming ukon makatumpok sang duta sa kilid sang pader sang siyudad para mataklas ini.

³³ Magabalik siya sa iya ginhalinan, sa dalan nga iya gin-agnan. *Ako*, ang GINOO, nagasiling nga indi gid siya makasulod sa sini nga siyudad.

³⁴ Protektaran kag luwason ko ini nga siyudad para sa akon kadungganang kag tungod sa akon promisa kay David nga akon alagad.’”

³⁵ Pagkagab-i, nagkadto ang anghel sang GINOO sa kampo sang mga taga-Assyria kag ginpatay niya ang 185,000 ka soldado. Pagkaaga, pagbugtaw sang mga nagkalabilin nga buhi, nakita nila ang madamo nga bangkay.

³⁶ Tungod sini, nagpuli si Senakerib sa Nineve kag didto nagtiner.

³⁷ Isa ka adlaw, samtang nagasimba si Senakerib sa templo sang iya dios nga si Nisroc, ginpatay siya sa espada sang iya duha ka anak nga lalaki nga sila ni Adramelec kag Sharezer, kag dayon nagpalagyo sila sa Ararat. Ang isa niya ka anak nga si Esarhadon amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

20

Ang Pagmasakit ni Hezekia

(2 Cro. 32:24-26; Isa. 38:1-8, 21-22)

¹ Sadto nga tion, nagmasakit si Hezekia kag daw mapatay na siya. Nagkadto sa iya si Propeta Isaia nga anak ni Amoz kag nagsiling, “Nagasiling ang GINOO nga himuon mo na ang nagakadapat mo nga himuon kay indi ka na mag-ayo kundi mapatay ka.”

² Pagkabati sini ni Hezekia, nag-atubang siya sa dingding kag nagpangamuyo sa GINOO.

³ Siling niya, “GINOO, dumduma kon paano ako nagkabuhi nga matutom sa imo kag nag-alagad sing tinagipusuon, kag kon paano ako naghimo sing maayo sa imo panulok.” Kag naghilibion siya sing tudo.

⁴ Sa wala pa makahalin si Isaias sa tunga nga ugsaran sang palasyo, nagsiling ang GINOO sa iya,

⁵ “Magbalik ka kay Hezekia, nga pangulo sang akon katawhan, kag ihambal ini: ‘Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang imo katigulangan nga si David: Nabatian ko ang imo pangamuyo kag nakita ko ang imo mga luha. Ayuhon ko ikaw. Sa ikatatlo nga adlaw sugod subong *makabangon ka na*, kag magakadto ka sa templo sang GINOO.

⁶ Dugangan ko pa sang 15 ka tuig ang imo kabuhi. Luwason ko ikaw kag ang ini nga siyudad sa kamot sang hari sang Assyria. Protektaran ko ini nga siyudad para sa akon kadunggan kag tungod kay David nga akon alagad.’”

⁷ Ginsilingan ni Isaias *ang mga suluguon ni Hezekia* nga hampulan nila ang iya hubag sang gindunot nga higos. Gintuman nila ini, kag nag-ayo siya.

⁸ *Sang wala pa mag-ayo* si Hezekia, nagpamangkot siya kay Isaias, “Ano bala ang tanda nga magapamatuod nga magaayo ako kag makakadto sa templo sang GINOO sa ikatatlo nga adlaw *halin subong?*”

⁹ Nagsabat si Isaias, “Amo ini ang tanda nga ihatag sang GINOO sa pagpamatuod nga tumanon

niya ining iya promisa. *Magpili ka sa sining duha:* magaabanse sing napulo ka gutlo ang landong sang adlaw sa orasan* ukon magaisol sing napulo ka gutlo?”

¹⁰ Nagsabat si Hezekia, “Mas mahapos magabanse sing napulo ka gutlo ang landong. Paisula na lang ini sing napulo ka gutlo!”

¹¹ Gani nagpangamuyo si Propeta Isaias sa GINOO, kag ginpaisol sang GINOO sing napulo ka gutlo ang landong sang adlaw sa orasan nga ginpahimo ni Ahaz.

Ang mga Mensahero Halin sa Babilonia

¹² Sang sadto nga tion, ang hari sang Babilonia nga si Merodac Baladan, nga anak ni Baladan, nakabalita nga nagmasakit si Hezekia. Gani nagpadala siya sang mga sulat kag regalo kay Hezekia *paagi sa mga mensahero*.

¹³ Ginabiabi ni Hezekia ang mga mensahero kag ginpakita niya sa ila ang tanan nga butang sa iya talaguan sang manggad—ang mga pilak, mga bulawan, mga panakot, mga maayo nga klase sang lana, ang iya mga armas kag ang iban pa niya nga mga manggad. Wala sing bisan ano nga ara sa iya palasyo ukon ginharian nga wala niya ginpakita sa ila.

¹⁴ Karon, nagkadto si Propeta Isaias kay Haring Hezekia kag nagpamangkot, “Diin bala naghaling ina nga mga tawo, kag ano ang ila kinahanglan?” Nagsabat si Hezekia, “Halin sila sa malayo nga lugar, sa Babilonia.”

* **20:9** orasan: *Ang ginabasihan sang oras diri amo ang landong sang adlaw.*

¹⁵ Nagpamangkot pa gid ang propeta, “Ano ang ila nakita sa imo palasyo?” Nagsabat si Hezekia, “Nakita nila ang tanan sa akon palasyo. Wala gid sing bisan ano sa akon manggad nga wala ko ginpakita sa ila.”

¹⁶ Dayon nagsiling si Isaias kay Hezekia, “Pamatii ining mensahi sang GINOO:

¹⁷ Magaabot gid ang tion nga dal-on sa Babilonia ang tanan nga pagkabutang sa imo palasyo, ang tanan nga natipon sang imo mga katigulangan nga ara pa hasta subong. Wala gid sing may mabilin, siling sang GINOO.

¹⁸ Kag ang iban sa imo palaabuton nga mga kaliwat pagabihagon, kag mangin mga alagad sila sa palasyo sang hari sang Babilonia.”

¹⁹ Naghunahuna si Hezekia nga *indi ina matabo sa iya tiyempo kundi* may kalinong kag wala sing katalagman samtang buhi pa siya. Gani nagsiling siya kay Isaias, “Maayo inang mensahi sang GINOO nga ginhambal mo sa akon.”

Ang Katapusan sang Paghari ni Hezekia (2 Cro. 32:32-33)

²⁰ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Hezekia, kag ang tanan niya nga bantog nga bin-uhatan kag ang iya pagpahimo sang punong kag sang ginailigan sini pakadto sa siyudad, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

²¹ Sang napatay si Hezekia, si Manase nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

21

Ang Paghari ni Manase sa Juda (2 Cro. 33:1-20)

¹ Nagaedad si Manase sang dose ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar*, kag naghari siya sa sulod sang 55 ka tuig. Ang iya iloy amo si Hefziba.

² Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Nagsunod siya sa makangilil-ad nga mga buluhaton sang mga nasyon nga ginpatabog sang GINOO sa mga Israelinhon.

³ Ginpatindog niya liwat ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar nga ginpaguba sadto sang iya amay nga si Hezekia. Nagpatindog man siya sang mga halaran para kay Baal kag nagpahimo sang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera*, pareho sang ginhimo ni Haring Ahab sang Israel. Nagluhod siya kag nagsimba sa tanan nga butang sa kalangitan.

⁴ Nagpahimo pa gid siya sang mga halaran sa templo sang GINOO, nga suno sa GINOO, ang templo sa Jerusalem amo ang lugar nga sa diin padunggan siya.

⁵ Ginbutang niya ini nga mga halaran sa duha ka ugsaran sang templo sang GINOO sa pagsimba sa tanan nga butang sa kalangitan.

⁶ Ginhalad niya ang iya kaugalingon nga bata sa kalayo. Ginhimo man niya ang mga ginahimo sang mga babaylan kag mga manugpakot, kag nagpamangkot siya sa mga espiritista nga nagapakig-estorya sa kalag sang patay. Puwerte gid ang iya pagpakasala sa GINOO, kag nakapaakig ini sa GINOO.

⁷ Ginbutang niya sa templo ang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera* nga iya ginpahimo. Kon parte sa sini nga templo nagsil-ing ang GINOO kay David kag sa iya anak nga si Solomon, “Padunggan ako hasta san-o sa sini nga templo kag sa Jerusalem, ang lugar nga akon ginpili sa tanan nga tribo sang Israel.

⁸ Kon tumanon lang sang katawhan sang Israel ang tanan ko nga kasuguan nga ginhatag sa ila sang akon alagad nga si Moises, indi ko pagtugutan nga pahalinon sila sa sini nga duta nga ginhatag ko sa ila mga katigulangan.”

⁹ Pero wala nagpamati ang mga tawo. Ginyanyat sila ni Manase sa paghimo sang malain, kag ang ila ginhimo mas malain pa sang sa ginhimo sang mga nasyon nga ginpalamag sang GINOO sa mga Israelinhon.

¹⁰ Nagsiling ang GINOO paagi sa iya mga alagad nga mga propeta:

¹¹ “Naghimo si Haring Manase sang Juda sin-ing makangilil-ad nga mga buluhaton, nga mas malain pa sang sa ginhimo sang mga Amornon nga nag-estar sa sini nga duta antes mag-abot ang mga Israelinhon. Gintulod niya ang mga taga-Juda sa pagpakasala paagi sa *pagsimba sa iya mga dios-dios*.

¹² Gani ako, ang GINOO nga Dios sang Israel, magapadala sang kalaglagan sa Jerusalem kag Juda, nga ang tagsa-tagsa nga makabati sini mahadlukan gid.

¹³ Hukman ko ang Jerusalem pareho sa paghukom ko sa Samaria kag sa panimalay ni *Haring Ahab*. Limpyuhan ko ang Jerusalem

pareho sa pinggan nga ginpahiran kag ginpakulob.

¹⁴ Pagasikwayon ko bisan pa ang nabilin sa akon katawhan kag itugyan ko sila sa ila mga kaaway nga magaagaw sang ila mga pagkabutang.

¹⁵ Matabo ini sa ila kay malain ang ila ginhimo sa akon panulok kag ginpaakig nila ako, halin pa sang pagguwa sang ila mga katigulangan sa Egypt hasta subong.”

¹⁶ Madamo gid ang ginpamatay ni Manase nga inosente nga mga tawo hasta nga nag-ilig ang dugo sa mga karsada sang Jerusalem. Ini wala labot sa sala nga ginhimo niya nga nangin kabang-danan sang pagpakasala sang mga taga-Juda sa panulok sang GINOO.

¹⁷ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Manase, kag ang tanan nga iya ginhimo, pati ang mga sala nga iya nahimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

¹⁸ Sang napatay si Manase, ginlubong siya sa hardin sang iya palasyo, ang hardin nga ginatawag Uza. Kag si Amon nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Amon sa Juda (2 Cro. 33:21-25)

¹⁹ Nagaedad si Amon sang 22 ka tuig sang nan-gin hari siya sa Juda. Sa Jerusalem *siya nag-estar*, kag naghari siya sa sulod sang duha ka tuig. Ang iya iloy amo si Meshulemet nga anak ni Haruz nga taga-Jotba.

²⁰ Malain ang ginhimo ni Amon sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya amay nga si Manase.

²¹ Ginsunod niya ang pagginawi sang iya amay. Ginsimba niya ang mga dios-dios nga ginsimba sang iya amay,

²² kag ginsikway niya ang GINOO, ang Dios sang iya mga katigulangan. Wala siya nagsunod sa pamaagi sang GINOO.

²³ Karon, nagplano sing malain ang mga opisyal ni Amon kontra sa iya, kag ginpatay nila siya sa iya palasyo.

²⁴ Pero ginpamatay sang katawhan sang Juda ang tanan nga nagpatay kay Haring Amon. Kag ginbulos nila si Josia nga anak ni Amon bilang hari.

²⁵ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Amon, kag ang iya mga ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

²⁶ Ginlubong si Amon sa iya lulubngan didto sa hardin nga ginatawag Uza. Kag si Josia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

22

Ang Paghari ni Josia sa Juda

(2 Cro. 34:1-2)

¹ Nagaedad si Josia sang walo ka tuig sang nan-gin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar*, kag naghari siya sa sulod sang 31 ka tuig. Ang iya iloy amo si Jedida nga anak ni Adaya nga taga-Bozkat.

² Maayo ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO kag nagsunod siya sa pagginawi sang iya katigulangan nga si David. Ginsunod gid niya ang husto.

Nakita ang Libro sang Kasuguan sa Templo
(2 Cro. 34:8-28)

³ Sang ika-18 nga tuig sang paghari ni Josia, ginpakadto niya sa templo sang GINOO ang iya sekretaryo nga si Shafan, nga anak ni Azalia kag apo ni Meshulam. Nagsiling siya kay Shafan,

⁴ “Magkadto ka kay Hilkia, ang pangulo nga pari, kag ipatipon sa iya ang kuwarta nga gindala sang mga tawo sa templo sang GINOO, nga ginkolekta sang mga nagabantay sa puwertahan sang templo.

⁵ Hambali siya nga ihatag niya ini sa mga tawo nga gintugyanan nga magdumala sa pagpakay-o sang templo, para sila ang magsuhol sa mga nagaulobra sa templo sang GINOO—

⁶ sa mga nagapreparar sang mga kahoy kag sa mga nagakay-o sang templo kag sang mga pader sini. Ang iban nga kuwarta ibakal nila sang mga kahoy kag mga bato nga nabasbasan na, nga kinahanglan sa pagkay-o sang templo.

⁷ Pero indi na kinahanglan nga pangitaan pa sila sang lista sang mga gastos kay masaligan sila.”

⁸ Nagsiling si Hilkia nga pangulo nga pari kay Shafan nga sekretaryo, “Nakita ko ang Libro sang Kasuguan sa templo sang GINOO.” Ginhatag ni Hilkia ang libro kay Shafan kag ginbasa niya ini.

⁹ Dayon nagkadto si Shafan nga sekretaryo sa hari kag nagsiling, “Ginkuha na sang imo mga opisyal ang kuwarta sa templo kag ginhatag sa mga gintugyanan sa pagpakay-o sang templo.”

¹⁰ Nagsiling pa gid siya sa hari, “May ginhatag sa akon nga libro si Hilkia nga pari.” Kag ginbasa niya ini sa atubangan sang hari.

¹¹ Pagkabati sang hari sa nasulat sa Libro sang Kasuguan, gin-gisi niya ang iya bayo sa *kasubo*.

¹² Nagmando siya kay Hilkia nga pari, kay Ahikam nga anak ni Shafan, kay Acbor nga anak ni Micaya, kay Shafan nga sekretaryo, kag kay Asaya nga iya personal nga alagad. *Siling niya,*

¹³ “Magpamangkot kamo sa GINOO para sa akon kag para sa katawhan sang Juda parte sining nasulat sa libro nga nakita. Puwerte gid ang kaakig sang GINOO sa aton tungod kay wala nagtuman ang aton mga katigulangan sa nasulat sa sini nga libro, nga ginapatuman man sa aton.”

¹⁴ Gani nagkadto sila ni Hilkia nga pari, Ahikam, Acbor, Shafan, kag Asaya sa isa ka propeta nga babayi nga si Hulda sa pagpamangkot sa iya. Ining si Hulda nagaestar sa bag-o nga parte sang Jerusalem kag asawa siya ni Shalum nga anak ni Tikva kag apo ni Harhas. Si Shalum amo ang nagaatipan sang mga bayo sa templo.

¹⁵⁻¹⁶ Nagsiling si Hulda sa ila, “Silinga ninyo ang tawo nga nagpadala sa inyo sa akon nga amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: ‘Laglagon ko ang ini nga lugar kag ang mga pumuluho sini, suno sa nasulat sa libro nga ginbasa mo.

¹⁷ Ipakita ko gid ang akon kaakig sa sini nga lugar kag indi ini mauntat, kay ginsikway ako sang akon katawhan kag nagsunog sila sang insenso sa *pagsimba* sa iban nga mga dios. Ginpaakig gid nila ako sa ila mga ginhimo.*”

¹⁸ “Pero silinga ninyo ang hari sang Juda, nga nagpadala sa inyo sa pagpamangkot sa GINOO,

* **22:17** sa ila mga ginhimo: ukon, sa mga dios-dios nga ila ginhimo

nga indi siya matublag sa ato nga mensahi, kay amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel:

¹⁹ Ginpamatian ko ang imo pangamuyo, kay naghinulsol ka kag nagpaubos sang imo kaugalingon sa akon atubangan sang mabatian mo ang akon ginsiling kontra sa sini nga lugar kag sa mga pumuluyo sini, nga pakamalauton kag laglagon ini nga lugar. Gin-gisi mo pa gani ang imo bayo kag naghibi sa akon atubangan *sa paghinulsol. Gani ako*, ang GINOO, nagasiling nga

²⁰ samtang buhi ka pa, indi mag-abot ang kalaglagan nga ipadala ko sa sini nga lugar. Mapatay ka nga may kalinong.”

Kag ginsugiran nila ang hari sang sabat ni Hulda.

23

Ang mga Pagbag-o nga Ginhimo ni Josia (2 Cro. 34:3-7, 29-33)

¹ Dayon ginpatawag ni Haring *Josia* ang tanan nga manugdumala sang Juda kag Jerusalem.

² Nagkadto siya sa templo sang GINOO upod ang tanan nga katawhan sang Juda kag Jerusalem halin sa pinakadungganon hasta sa pinakakubos. Nag-upod man ang mga pari kag mga propeta. Ginbasa ni Josia sa ila ang tanan nga nasulat sa Libro sang Kasugtanan, nga nakita sa templo sang GINOO.

³ Dayon nagtindog si Josia sa kilid sang haligi*. Kag naghimo siya sang kasugtanan sa presensya

* **23:3** *haligi* nga masami nga ginatindugan sang hari

sang GINOO nga magsunod siya sa GINOO paagi sa pagtuman sa iya mga sugo, pagpanudlo, kag pagsulundan sa bug-os niya nga tagipusuon kag kalag. Sa sini nga paagi matuman ang mga ginapatuman sang kasugtanan *sang Dios* nga nasulat sa sini nga libro. Kag nagpromisa man ang mga tawo nga magtuman sa kasugtanan *sang Dios*.

⁴ Dayon ginsugo ni Haring *Josia* si *Hilkia* nga pangulo nga pari, ang mga pari nga sunod sa rangko ni *Hilkia*, kag ang mga pari nga nagabantay sa puwertahan sang templo, sa pagkuha sa templo sang GINOO sang tanan nga kagamitan nga ginagamit sa pagsimba kay *Baal*, kay *Ashera*, kag sa tanan nga butang sa kalangitan. Ginpasunog niya ini sa guwa sang *Jerusalem*, sa uma sang *Kidron*, kag gindala dayon ang abo sa *Betel*.

⁵ Ginpahalin niya sa ila katungdanan ang mga pari nga nagaalagad sa mga dios-dios. Ini nga mga pari gintugyanan sang mga hari sang *Juda* sa pagsunog sang mga insenso sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar didto sa mga banwa sang *Juda* kag sa palibot sang *Jerusalem*. Nagsunog sila sang mga insenso kay *Baal* kag sa adlaw, bulan, mga bituon, kag sa iban pa nga mga butang sa kalangitan.

⁶ Ginpakuha man ni Haring *Josia* ang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera* sa templo sang GINOO kag gindala sa guwa sang *Jerusalem*, sa *Kidron* nga ililigan sang tubig, kag ginsunog didto. Dayon ginpapudpod niya ini sing mapino kag ginsabwag ang abo sa patyo.

⁷ Ginpaguba man niya ang mga balay sang mga lalaki kag babayi nga nagabaligya sang ila lawas,

nga ara sa templo sang GINOO. Didto nagatahi ang mga babayi sang mga bayo nga ginagamit sa pagsimba kay Ashera.†

⁸ Ginpabalik ni Josia sa Jerusalem ang tanan nga pari nga nagaestar sa iban nga mga banwa sang Juda. Gindagtaan niya ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar, halin sa Geba hasta sa Beersheba, sa diin nagasunog ang mga pari sang mga insenso. Ginpaguba niya ang mga simbahan sa Puwertahan ni Josue, ang manugdumala sang Jerusalem. Ini nga puwertahan ara sa wala dampi sang puwertahan sang siyudad.

⁹ Ang mga pari nga nag-alagad sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar wala gintugutan nga mag-alagad sa halaran sang GINOO sa Jerusalem, pero gintugutan sila nga magkaon sang tinapay nga wala sing inugpahabok upod sa iban nga mga pari.

¹⁰ Gindagtaan man ni Josia ang *halaran sang Tofet*, sa Pulopatag sang Ben Hinom, para wala sing may maghalad didto sang iya bata sa kalayo para kay Molek.

¹¹ Ginkuha man niya sa puwertahan sang templo sang GINOO ang mga kabayo‡ nga gindedikar sang mga hari sang Juda sa adlaw. Ini nga mga kabayo ara dampi sa ugsaran sang templo, malapit sa kuwarta sang opisyal nga si Natan Melec. Ginsunog man ni Josia ang mga karwahe nga ginhalad sa adlaw.

† **23:7** *mga bayo...kay Ashera: ukon, tabon para sa hulohaligi nga simbolo ni Ashera* ‡ **23:11** *mga kabayo: Posible man nga mga estatwa ini.*

¹² Ginpaguba niya ang mga halaran nga ginpatindog sang mga hari sang Juda sa *matapan nga* atop sang ibabaw nga kuwarta ni Ahaz, pati ang mga halaran nga ginpahimo ni Manase sa duha ka ugsaran sang templo sang GINOO. Ginpangdugmok niya ini sing mapino kag ginsabwag ang abo sa Kidron nga ililigan sang tubig.

¹³ *Gindagtaan man niya* ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar sa east sang Jerusalem kag sa south sang Bukid sang Kalautan. Ini nga mga simbahan ginpatindog ni Haring Solomon sang Israel para kay Ashtoret, ang makangilil-ad nga diosa sang mga Sidonhon, kag para kay Kemosh, ang makangilil-ad nga dios sang mga Moabnon, kag para man kay Molec, ang makangilil-ad nga dios sang mga Ammonhon.

¹⁴ Ginpangdugmok ni Josia ang handumanan nga mga bato kag ginpang-utod ang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera. Dayon gindagtaan niya ato nga mga lugar paagi sa paglapta didto sang tul-an sang mga tawo.

¹⁵ Bisan ang halaran sa simbahan sa mataas nga lugar didto sa Betel gin-guba ni Josia. Ini nga simbahan ginpahimo ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga amo ang nanging kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel. Gindugmok ini ni Josia sing mapino kag ginsunog, pati ang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera.

¹⁶ Kag samtang nagatulok siya sa palibot, nakita niya ang mga lulubngan sa kilid sang bukid. Ginpakuha niya ang mga tul-an sa mga lulubngan kag ginsunog niya didto sa halaran sa *Betel* sa pagdagta sini. Natabo ini suno sa ginsiling sang

GINOO paagi sa iya alagad nga nagpropesiya sini nga mga butang.

¹⁷ Nagpamangkot si Haring Josia *parte sa isa pa ka lulubngan nga iya nakita*, “Kay sin-o ina lulubngan?” Nagsabat ang mga tawo sang siyudad, “Lulubngan ina sang alagad sang Dios nga taga-Juda. Siya ang nagpropesiya sining imo ginhimo subong sa halaran sa Betel.”

¹⁸ Nagsiling ang hari, “Pabay-i lang ninyo ang iya lulubngan. Indi ninyo pagkuhaa ang iya mga tul-an.” Gani wala nila pagkuhaa ang iya mga tul-an kag pati ang mga tul-an sang propeta nga taga-Samaria.

¹⁹ Dayon gin-guba ni Josia ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar sa Samaria, pareho sa ginhimo niya sa Betel. Ini nga mga simbahan nga ginpahimo sang mga hari sang Israel nakapaakig gid sa GINOO.

²⁰ Ginpamatay ni Josia ang tanan nga pari sang sadto nga mga simbahan didto mismo sa mga halaran sini. Kag nagsunog siya sang mga tul-an sang tawo sa sadto nga mga halaran *sa pagdagta sini*. Dayon nagbalik siya sa Jerusalem.

Ginselebrar ni Josia ang Piesta sang Paglabay sang Anghel

(2 Cro. 35:1-19)

²¹ Nagmando si Josia sa tanan nga tawo, “Magsaulog kita sang Piesta sang Paglabay sang Anghel sa pagpadungog sa GINOO nga aton Dios, suno sa nasulat diri sa Libro sang Kasugtanan.”

²² Kay wala sing pareho sina nga klase sang pagselebrar sang Piesta sang Paglabay sang

Anghel sang panahon sang mga pangulo nga nagdumala sa Israel kag sang panahon sang mga hari sang Israel kag Juda.

²³ Ginsaulog ini nga piesta sa Jerusalem sa pagpadungog sa GINOO sang ika-18 nga tuig sang paghari ni Josia.

²⁴ Gindula man ni Josia sa Juda kag Jerusalem ang mga espiritista nga nagapakig-estorya sa kalag sang patay, ang mga dios sang mga panimalay, ang iban pa nga mga dios-dios, kag ang tanan nga makangilil-ad nga ginasimba sang mga tawo. Ginhimo ini ni Josia sa pagtuman sa mga sugo nga nasulat sa libro nga nakita ni Hilikia nga pari sa templo sang GINOO.

²⁵ Wala pa gid sing hari nga pareho kay Josia nga nagsunod sa GINOO sa bug-os niya nga tagipusuon, sa bug-os niya nga kalag, kag sa bug-os niya nga kusog. Gintuman gid niya ang tanan nga Kasuguan ni Moises. Kag wala na sing pareho sa iya sa masunod nga mga hari.

²⁶ Pero bisan pa sining tanan, wala gihapon nakuha ang puwerte nga kaakig sang GINOO sa Juda, tungod sa tanan nga ginhimo ni Manase nga nakapaakig sa iya.

²⁷ Gani nagsiling ang GINOO, “Pahalinon ko ang mga taga-Juda *sa ila lugar palayo* sa akon presensya pareho sa ginhimo ko sa mga taga-Israel. Kag sikwayon ko ang Jerusalem, ang siyudad nga akon ginpili, pati ang ini nga templo nga ginsiling ko nga diri ako padunggan.”§

Ang Katapusan sang Paghari ni Josia
(2 Cro. 35:20-36:1)

²⁸ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Josia, kag ang tanan nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

²⁹ Sang nagahari pa si Josia, si Faraon Neco nga hari sang Egypt nagkadto sa Suba sang Euphrates sa pagbulig sa hari sang Assyria. Naglakat si Haring Josia *kag ang iya mga soldado* sa pagpakig-away kay Neco, pero ginpatay siya ni Neco sang magkitaay sila sa Megido.

³⁰ Ginkarga sang iya mga alagad ang iya bangkay sa karwahe kag gindala balik sa Jerusalem kag ginlubong sa iya kaugalingon nga lulubngan. Ang iya anak nga si Jehoahaz amo ang ginbulos sang katawhan sang Juda nga hari paagi sa paghaplas sa iya sang lana.

Ang Paghari ni Jehoahaz sa Juda
(2 Cro. 36:2-4)

³¹ Nagaedad si Jehoahaz sang 23 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar*; kag naghari siya sa sulod sang tatlo ka bulan. Ang iya iloy amo si Hamutal nga anak ni Jeremias nga taga-Libna.

³² Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINO, pareho sa ginhimo sang iya mga katigulangan.

³³ Ginpriso siya ni Faraon Neco sa Ribla nga sakop sang duta sang Hamat, para indi siya maghari sa Jerusalem. Ginpabayad ni Neco ang Juda sang buhis nga mga 3,500 ka kilo nga pilak kag 35 ka kilo nga bulawan.

³⁴ Si Eliakim nga isa pa ka anak ni Josia amo ang ginbulos ni Neco nga hari. Gin-ilisan ni Neco ang ngalan ni Eliakim nga Jehoyakim. Si Jehoahaz ya gindala ni Neco sa Egypt kag didto siya napatay.

³⁵ Ginpabayad ni *Haring* Jehoyakim sang buhis ang mga taga-Juda suno sa ila manggad, para makabayad siya sang buhis nga ginapabayad ni Faraon Neco.

Ang Paghari ni Jehoyakim sa Juda
(2 Cro. 36:5-8)

³⁶ Nagaedad si Jehoyakim sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 11 ka tuig. Ang iya iloy amo si Zebida nga anak ni Pedaya nga taga-Ruma.

³⁷ Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya mga katigulangan.

24

¹ Sang panahon sang paghari ni Jehoyakim, gin-salakay ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia ang Juda kag nangin sakop niya si Jehoyakim sa sulod sang tatlo ka tuig. Pero sang ulihi nagrebelde si Jehoyakim kay Nebucadnezar.

² Nagpadala ang GINOO sang mga taga-Babilonia,* taga-Aram, taga-Moab, kag taga-Ammon sa pagsalakay sa Juda, suno sa ginsiling sang GINOO paagi sa iya mga alagad nga mga propeta.

³ Natabo gid man ini sa Juda suno sa ginsugo sang GINOO, para mapahalina niya sila *sa ila lugar*

* **24:2** *taga-Babilonia*: sa literal, *Kaldeanhon*. Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.

palayo sa iya presensya, tungod sa mga sala nga ginhimo ni Manase,

⁴ pati ang iya pagpamatay sang mga inosente nga mga tawo. Ginpaagay niya ang ila dugo sa Jerusalem, kag indi ini mapatawad sang GINOO.

⁵ Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoyakim, kag ang tanan nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

⁶ Sang napatay si Jehoyakim, si Jehoyakin nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

⁷ Wala na nagsalakay liwat ang hari sang Egypt, kay gin-agaw sang hari sang Babilonia ang tanan niya nga teritoryo, halin sa ililigan sang tubig sang Egypt hasta sa Suba sang Euphrates.

Ang Paghari ni Jehoyakin sa Juda

(2 Cro. 36:9-10)

⁸ Nagaedad si Jehoyakin sang 18 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang tatlo ka bulan. Ang iya iloy amo si Nehusta nga anak ni Elnatan nga taga-Jerusalem.

⁹ Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya amay nga si Jehoyakim.

¹⁰ Sang panahon sang iya paghari, ang mga opisyal ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia nagsalakay sa Jerusalem, kag ginpalibutan nila ini.

¹¹ Nagkadto mismo si Nebucadnezar sa Jerusalem samtang ginapalibutan ini sang iya mga tinawo.

¹² Kag nagsurender sa iya si Haring Jehoyakin, upod ang iya iloy, ang iya mga alagad, ang iya dungganon nga mga tawo, kag ang iya mga opisyal.

Sang ikawalo nga tuig sang paghari ni Nebucadnezar sa Babilonia, ginbihag niya si Jehoyakin.

¹³ Suno sa ginsiling sadto sang GINOO, ginpanguha ni Nebucadnezar ang tanan nga manggad sa templo sang GINOO kag sa palasyo, kag ang tanan nga bulawan nga kagamitan nga ginpahimo ni Haring Solomon sang Israel para sa templo sang GINOO.

¹⁴ Kag ginbihag niya ang 10,000 ka pumuluyo sang Jerusalem, lakip na ang tanan nga opisyal kag pinakamaayo nga mga soldado, kag ang tanan nga eksperto nga mga trabahador kag mga platero. Ang mga pinakaimol lang ang nabilin.

¹⁵ Ginbihag ni Nebucadnezar si Jehoyakin sa Babilonia, pati ang iya iloy, mga asawa, mga opisyal kag ang mga dungganon nga mga tawo sa Juda.

¹⁶ Ginbihag man ni Nebucadnezar ang 7,000 ka maisog nga mga soldado kag 1,000 ka eksperto nga mga trabahador kag mga platero nga mga soldado man.

¹⁷ Ang ginbulos niya nga hari amo si Matania nga tiyo ni Jehoyakin. Kag gin-islan niya ang ngalan ni Matania nga Zedekia.

*Ang Paghari ni Zedekia sa Juda
(2 Cro. 36:11-12; Jer. 52:1-3)*

¹⁸ Nagaedad si Zedekia sang 21 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar*, kag naghari siya sa sulod sang 11 ka tuig. Ang iya iloy

amo si Hamutal nga anak ni Jeremias nga taga-Libna.

¹⁹ Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo ni Jehoyakim.

²⁰ Gani sang ulihi ginpahalin sang GINOO ang mga taga-Jerusalem kag taga-Juda *sa ila lugar palayo* sa iya presensya. Natabo ini tungod sa kaakig sang GINOO sa ila.

*Ang Pagkalaglag sang Jerusalem
(2 Cro. 36:15-21; Jer. 52:3b-11)*

Karon, nagrebelde si Zedekia sa hari sang Babilonia.

25

¹ Gani sang ikasiyam nga tuig sang paghari ni Zedekia, sang ikanapulo nga adlaw sang ikana-pulo nga bulan, nagsalakay si Haring Nebucadnezar sang Babilonia kag ang iya bilog nga soldado sa Jerusalem. Nagkampo sila sa guwa sang siyudad kag naghimo sang mga tore-tore sa pali-bot sini.

² Ginpalibutan nila ang siyudad hasta sang ikaonse nga tuig sang paghari ni Zedekia.

³ Sang ikasiyam nga adlaw sang ikaapat nga bulan *sang amo nga tuig*, puwerte na gid ang gutom sa siyudad kag wala na sing pagkaon ang mga tawo.

⁴ Karon, ginrumpag *sang mga taga-Babilonia* ang *isa ka parte sang pader* sang siyudad, gani nagplano *si Zedekia* kag ang tanan niya nga mga soldado sa pagpalagyo. Pero tungod nga napalibutan

sang mga taga-Babilonia* ang siyudad, naghulat anay sila hasta maggab-i. Dayon nag-agi sila sa puwertahan, sa tunga sang duha ka pader malapit sa hardin sang hari. Nagpalagyo sila pakadto sa Kapatagan sang Jordan,†

⁵ pero ginlagas sila sang mga taga-Babilonia kag naabtan sila sa kapatagan sang Jerico. Nagbululag kay Zedekia ang tanan niya nga soldado,

⁶ kag nadakpan siya. Gindala siya sa hari sang Babilonia sa Ribla kag didto ginsentsyahan.

⁷ Ginpamatay sa iya atubangan ang iya mga anak nga lalaki. Dayon ginlukat ang iya mga mata, ginkadenahan siya, kag gindala sa Babilonia.

*Gin-guba ang Templo kag Ginbihag ang Katawhan sang Juda
(Jer. 52:12-27)*

⁸ Sang ikapito nga adlaw sang ikalima nga bulan, sadtong ika-19 nga tuig sang paghari ni Nebucadnezar sa Babilonia, nagkadto sa Jerusalem si Nebuzaradan nga kumander sang mga guwardya sang hari sang Babilonia.

⁹ Ginsunog niya ang templo sang GINOO, ang palasyo sang hari, ang tanan nga balay sa Jerusalem, kag ang tanan nga importante nga mga building.

¹⁰ Sa iya nga pagdumala gin-guba sang mga soldado sang Babilonia ang mga pader nga nagapalibot sa Jerusalem.

* **25:4** taga-Babilonia: sa literal, *Kaldeanhon*. Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia. † **25:4** Kapatagan sang Jordan: sa Hebreo, *Araba*

¹¹ Kag ginbihag niya ang nabilin nga mga tawo sa siyudad, pati ang mga tawo nga nagdampig sa hari sang Babilonia.

¹² Pero ginbilin niya ang iban sa pinakaimol nga mga tawo para mag-atipan sa talamnan sang mga ubas kag sa mga uma.

¹³ Gin-guba sang mga taga-Babilonia ang ini nga mga butang sa templo sang GINOO: ang saway nga mga haligi, ang mga karo nga ginagamit sa paghakot sang tubig, kag ang *dako nga suludlan sang tubig nga saway nga ginatawag* Dagat. Kag gindala nila ang mga saway sa Babilonia.

¹⁴ Ginkuha man nila ang mga kalaha, mga pala, mga pang-utod sa pabilo, mga tasa,[‡] kag ang iban pa nga saway nga mga kagamitan sa templo.

¹⁵ Ginkuha man ni Nebuzaradan ang mga bulutangan sang бага, ang mga yahong, kag ang iban pa nga bulawan kag pilak nga mga kagamitan.

¹⁶ Daw halos indi makilo ang mga saway nga halin sa duha ka haligi, sa *dako nga suludlan sang tubig nga ginatawag* Dagat, kag sa mga karo nga ginagamit sa paghakot sang tubig. Ini nga mga butang ginpahimo sadto ni Solomon para sa templo sang GINOO.

¹⁷ Ang kataason sang kada haligi 27 feet. Ang kataason sang saway nga ulo-ulo sang kada haligi 4 feet kag 6 inches. Ini nga mga ulo-ulo nadeko-rasyunan sang mga kulokadena nga nagatin-abid kag napalibutan sang mga *puloprutas nga pomegranata* nga saway.

¹⁸ Ginbihag man ni Nebuzaradan si Seraya nga

[‡] **25:14** *mga tasa*: Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

pangulo nga pari, si Zefanias nga sunod sa rangko ni Seraya, kag ang tatlo ka manugbantay sa puwertahan *sang templo*.

¹⁹ Kag amo pa gid ini ang iya mga nakita kag ginbihag sa siyudad: ang opisyal sang mga soldado sang Juda, ang lima sa mga manugdumala sang hari, ang kumander nga nagapanguha sa mga tawo nga mangin soldado, kag ang 60 pa ka pumuluyo didto.

²⁰ Gindala sila tanan ni Nebuzaradan sa hari sang Babilonia didto sa Ribla,

²¹ nga sakop sang Hamat. Kag didto ginpapatay sila sang hari.

Gani ang katawhan sang Juda gindala palayo sa ila duta bilang mga bihag.

Si Gedalia nga Gobernador sang Juda
(Jer. 40:7-9; 41:1-3)

²² Ginpili ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia si Gedalia nga anak ni Ahikam kag apo ni Shafan bilang gobernador sang mga tawo nga nabilin sa Juda.

²³ Sang mabatian ini sang mga opisyal sang Juda kag sang ila mga tinawo, nagkadto sila kay Gedalia didto sa Mizpa. Sila amo si Ishmael nga anak ni Netania, si Johanan nga anak ni Karea, si Seraya nga anak ni Tanhumet nga taga-Netofa, si Jaazania nga taga-Maaca, kag ang ila mga tinawo.

²⁴ Nagsumpa si Gedalia sa ila kag sa ila mga tinawo, “Indi kamo magkahadlok sa mga opisyal sang Babilonia. Mag-estar lang kamo sa sini nga duta kag mag-alagad sa hari sang Babilonia, kag mangin maayo ang tanan sa inyo.”

²⁵ Pero sang ikapito nga bulan *sang sadto nga tuig*, si Ishmael nga anak ni Netania kag apo ni Elishama, nga miyembro sang harianon nga pamilya, nagkadto sa Mizpa upod sa napulo ka tawo kag ginpatay nila si Gedalia kag ang iya mga kau-pod nga mga taga-Juda kag mga taga-Babilonia.

²⁶ Tungod sini, ang tanan nga tawo halin sa pinakadungganon hasta sa pinakakubos, pati ang mga opisyal sang mga soldado, nagpalagyo sa Egypt kay nahadlok sila kon ano ang himuon sang mga taga-Babilonia.

Ginbuy-an si Jehoyakin
(Jer. 52:31-34)

²⁷ Sang ika-37 nga tuig sang pagkabihag ni Har-ing Jehoyakin sang Juda, nangin hari sang Babilonia si Evil Merodac. Ginbuy-an niya si Jehoyakin sang ika-27 nga adlaw sang ika-12 nga bulan sadto nga tuig.

²⁸ Maayo siya kay Jehoyakin kag ginpadungan niya siya labaw sang sa iban nga mga hari nga ginbihag man didto sa Babilonia.

²⁹ Gani wala na nagbayo si Jehoyakin sang bayo nga iya sang priso, kag halin sadto nagakaon siya upod sa hari.

³⁰ Kag kada adlaw ginahatagan siya sang hari sang iya mga kinahanglanon samtang buhi pa siya.

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios
Hiligaynon: Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios
(Bible) for the Philippines

copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 Biblica, Inc.

Language: Ilonggo

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.

Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.

Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Magamit sang tanan ini nga obra/translation paagi sa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Agod makita ang kopya sang ini nga license, bisitahi ang <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> ukon magpadala sang sulat sa Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Ang Biblica® amo ang trademark nga rehistrado para sa Biblica, Inc., ang paggamit sang sini (Biblica®) nga trademark ginakinahanglan sang permiso halin sa Biblica, Inc. Suno sa polisiya nga ginbutyag didto sa CC BY-SA license, mahimo nga kopyahon kag idistribute ining orihinal nga obra/translation basta nga ipabilin ang trademark nga Biblica® suno sa orihinal sini nga pagkasulat. Kon yara ikaw nga ginbag-o ukon ginhimo nga modipikasyon sa sini nga kopya, kinahanglan ipahibalo kon ano ini kag butangan sang sini nga impormasyon: “Ang orihinal nga obra/translation iya sang Biblica Inc. magamit ini nga wala sing bayad, bisitahi lang ang www.biblica.com kag ang open.bible.”

Ang impormasyon bahin sa copyright kinahanglan makita sa Title ukon copyright page sang obra/translation. Amo ini ang dapat masulat:

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.

Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.

Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Kon may yara ikaw nga ginbag-o sa kopya, kinahanglan nga mahibal-an ini paagi sa paggamit sang pareho gihapon nga license (CC BY-SA).

Kon kinahanglan nga ipahibalo mo sa Biblica Inc., ang imo ginhimo nga pagbag-o ukon modipikasyon sa sini nga kopya, palihog bisitahi kami sa <https://open.bible/#feedback>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.

Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.

Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/#feedback>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files dated 3 May 2025

84488a6a-84c1-596e-af6b-5a0f432656b4